

## Uzasadnienie

Plan ochrony rezerwatu został opracowany na podstawie przepisów art. 19 ust. 1 i ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody zgodnie z którym regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia plan ochrony w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia uwzględniając zakres określony w art. 20 ust. 1, 2 i 3 cyt. ustawy. Zakres zaplanowanych w projekcie planu ochrony prac został dostosowany do zasobów, tworów i składników przyrody, walorów krajobrazowych oraz wartości kulturowych rezerwatu. Niezbędną dokumentację, na potrzeby sporządzenia projektu planu ochrony, wykonano z uwzględnieniem rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. Nr 94, poz. 794). Przy sporządzaniu projektu planu ochrony uwzględniono również zakres zdefiniowany w art. 15 ust.1 pkt 4, 11, 14 i 16 ustawy o ochronie przyrody.

Na terenie rezerwatu nie wyznacza się miejsc wprowadzania psów, miejsc w których może być prowadzona działalność wytwórcza, handlowa, rolnicza oraz miejsc przeznaczonych dla celów amatorskiego połowu ryb i rybactwa, obszarów i miejsc udostępnionych dla celów sportowych i rekreacyjnych oraz miejsc dopuszczonych do wykonywania polowań.

Na terenie rezerwatu nie wskazuje się również obszarów ochrony ścisłej i krajobrazowej.

W zarządzeniu nie wskazano obszarów, ani miejsc udostępnianych do badań naukowych. Prowadzenie badań naukowych może nastąpić po uzyskaniu indywidualnego zezwolenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie na podstawie art. 15 ust. 1 pkt 24 i ust. 5 ustawy o ochronie przyrody. Ma to na celu eliminację negatywnego wpływu na przyrodę rezerwatu. Z uwagi na nieograniczony zakres badań naukowych nie ma możliwości precyzyjnego sformułowania ich katalogu w planie ochrony.

Zgodnie z zarządzeniem nr 14 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 17 czerwca 2010 r. w sprawie rezerwatu przyrody Morysin (Dz. Urz. Woj. Maz. Nr 155, poz. 3826), celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i historycznych fragmentu doliny Wisły wraz z zachowaną resztką lasów łągowych z licznymi drzewami pomnikowymi oraz bogatą florą i fauną. Rezerwat jest obiektem wyjątkowym, gdyż jego szczególny charakter ukształtowany został przez czynniki historyczno-kulturowe oraz zachodzące w nim naturalne procesy, w szczególności

obejmujące regenerację występujących tu siedlisk przyrodniczych. Rezerwat to pozostałość po dawnym założeniu parkowo-pałacowym, wyróżniający się bogactwem siedlisk przyrodniczych, w szczególności lasów łęgowych i starorzecza Wisły, które w wyniku zaprzestania użytkowania tego obiektu, zregenerowały się tworząc cenne przyrodniczo środowisko. Po dawnym założeniu pałacowo – parkowym pozostały w rezerwacie pojedyncze obiekty zabytkowe wkomponowane w krajobraz jako cenne elementy kulturowe. W efekcie powstało duże zróżnicowanie przestrzenne, gdzie z jednej strony występuje mnogość naturalnych faz rozwojowych drzewostanów łęgowych zbliżonych do lasów naturalnych, z drugiej zaś strony zachowano cechy właściwe dla miejsc stanowiących cenną wartość kulturową. Współistnienie zabytków z odradzającymi się bogatymi zbiorowiskami przyrodniczymi, w stanie niespotykanym w innych kompleksach leśnych, świadczy o wyjątkowości tego rezerwatu. Zróżnicowane funkcje i potrzeby w zakresie ochrony przyrody i zabytków zmuszają do indywidualizacji ochrony tego rezerwatu przyrody co znajduje swoje odzwierciedlenie w zapisach planu ochrony. W ramach zaplanowanych działań, wyróżniono w rezerwacie obszary, na których ochrona czynna służy z jednej strony zachowaniu zachodzących w nim naturalnych procesów regeneracyjnych, z drugiej zaś strony służy utrzymaniu położonych na jego terenie zabytków kultury.

Procedowanie projektu planu ochrony zostało rozpoczęte na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody przez Wojewodę Mazowieckiego.

Chęć czynnego udziału w tworzeniu projektu planu ochrony zgłosiły wówczas 4 podmioty:

- 1) Okręg Mazowiecki Polskiego Związku Wędkarskiego;
- 2) Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie;
- 3) Muzeum Pałac w Wilanowie;
- 4) Piotr Piekarz.

Dalsze procedowanie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody Morysin przejął, wskutek zmian ustawowych, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska. W tym celu w ramach konsultacji projekt zarządzenia, celem zapewnienia możliwości udziału społeczeństwa na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235, z późn. zm.) został wyłożony w siedzibie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie. O wyłożeniu projektu zarządzenia Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie poinformował poprzez:

- 1) wywieszenie obwieszczenia w siedzibie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie;
- 2) zamieszczenie obwieszczenia na stronie internetowej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie;
- 3) wywieszenie obwieszczenia w siedzibie Urzędu Miasta Stołecznego Warszawy;
- 4) wywieszenie obwieszczenia w siedzibie Muzeum Pałac w Wilanowie – właściciel rezerwatu;
- 5) umieszczenie obwieszczenia na łamach lokalnej prasy;
- 6) pisemne powiadomienie wszystkich, którzy zgłosili pisemną chęć udziału w procesie tworzenia planu ochrony o możliwości zapoznania się z projektem planu ochrony i wnoszenia do niego uwag i wniosków.

### **I udział społeczeństwa**

W ramach przeprowadzonego postępowania z udziałem społeczeństwa oraz opiniowania przez Radę Miasta Stołecznego Warszawy, wpłynęła duża ilość uwag i wniosków. Były to uwagi od osób prywatnych, organizacji społecznych i władz miasta Warszawy. Z racji tego, że założenia projektu planu ochrony sporządzane są z dokładnością do działki ewidencyjnej, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie analizując wszystkie wnioski odnosił je do poszczególnych jednostek ewidencyjnych. W trakcie postępowania z udziałem społeczeństwa wniesiono następujące uwagi i wnioski:

#### **1) Rada Miasta Stołecznego Warszawy,**

- a) *„Projekt zarządzenia w sprawie projektu planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Morysin" jest sprzeczny z ustaleniami „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Warszawy” oraz miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego na terenie Zawad, Kępy Zawadowskiej, Oczyszczalni Ścieków Południe i Wilanowa Wschodniego Niskiego czyli obowiązujących dokumentów planistycznych określających politykę przestrzenną Warszawy. W procedurze sporządzania Studium w całości uwzględnione zostały warunki nałożone przez Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody dla rezerwatu „Morysin” , a także na obszarach do nich przylegających. Potwierdzeniem dokonania uzgodnień było Postanowienie Wojewody Mazowieckiego znak WŚR-VII/7041/3/06 z dnia 23 lutego 2006 r. uzgadniające projekt studium. Z uwagi na fakt, że ustalenia studium stanowią wytyczne do sporządzania planów miejscowych, należy projekt planu ochrony doprowadzić do spójności z obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego m.st. Warszawy przyjętym przez Radę m.st. Warszawy uchwałą nr LXXXII/2746/2006 z dnia 10 października 2006 r. oraz z obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego na terenie*

*Zawad, Kępy Zawadowskiej, Oczyszczalni Ścieków Południe i Wilanowa Wschodniego Niskiego, oraz innymi aktami prawnymi, to jest:*

- *przebieg projektowanej trasy Mostu na Zaporze (droga klasy głównej - G) wraz z możliwością jej ewentualnej przebudowy i modernizacji,*
- *przebieg istniejących i projektowanych kolektorów sanitarnych, ogólnospławnych i deszczowych obsługujących tereny Zawad i Kępy Zawadowskiej (tzw. kolektor Wilanowski) wraz z możliwością ich przebudowy i modernizacji,*
- *przebieg istniejących i projektowanych przewodów wodociągowych wraz z możliwością ich przebudowy i modernizacji,*
- *przebieg istniejących i projektowanych przewodów gazowych wraz z możliwością ich przebudowy i modernizacji,*
- *funkcji mieszkaniowo - usługowych na terenach oznaczonych symbolem M.2.12 i (M2)12 wraz z możliwością zapewnienia obsługi komunikacyjnej i inżynierskiej,*
- *funkcji usługowych na terenach oznaczonych symbolem U12 wraz z możliwością zapewnienia obsługi komunikacyjnej i inżynierskiej,*
- *funkcji produkcyjno - usługowych na terenach oznaczonych symbolem PU12 wraz z możliwością zapewnienia obsługi,*
- *funkcji zieleni urządzonej na terenach oznaczonych symbolem ZP 1 w szczególności na terenach położonych wzdłuż rzeki Wilanówki,*
- *funkcji zieleni urządzonej z udziałem terenów sportu i rekreacji na terenach oznaczonych symbolem ZP2,*
- *warunków wynikających z objęcia ochroną prawną Konserwatora Zabytków zespołu pałacowo - parkowego „ Wilanów” - założenie pałacowe,*
- *warunków wynikających z objęcia ochroną prawną Konserwatora Zabytków zespołu pałacowo - parkowego „Morysin” - Park, Pałac (ruina), Dom stróża (ruina), Gajówka, Oraculum, (pozostałości), brama pseudośredniowieczna z budynkiem.”.*

**Wniosek uwzględniono i poprawiono w tym zakresie treść projektu planu ochrony.**

Wskazane przez Wnioskodawcę studium zostało uzgodnione przez Wojewodę Mazowieckiego (Wojewoda w 2006 r. był organem właściwym do uzgadniania dokumentów planistycznych w zakresie ich wpływu na rezerваты przyrody). Należy zatem uznać, że jeżeli władny rzeczowo organ ochrony środowiska uznał, iż zapisy studium nie będą wywierały negatywnego wpływu na rezerwat i zezwolił na wprowadzenie ich w życie, to jego stanowisko winno zostać uwzględnione w projekcie planu ochrony rezerwatu.

Wykreślono z projektu planu ochrony zaprojektowane w otulinie strefy, których zapisy mogły stać w sprzeczności z zapisami Studium i zastąpiono je nowymi strefami, których zapisy dostosowano do istniejących dokumentów planistycznych. Z uwagi na ustawowo określony cel otuliny (zabezpieczenie rezerwatu przed zagrożeniami zewnętrznymi) w nowo utworzonych strefach zdefiniowano wskazania dotyczące sposobu zagospodarowania przestrzennego odnoszące się jedynie do tych cech ładu przestrzennego, które są szczególnie ważne dla zabezpieczenia rezerwatu przed zagrożeniami zewnętrznymi. Uznano, że istotnymi elementami, z uwagi na zachowanie celu ochrony rezerwatu, są w szczególności: powierzchnia biologicznie czynna, stosunki wodne, naturalna rzeźba terenu. Pominięto natomiast inne kwestie niemające znaczenia dla rezerwatu i mogące bez szkody dla jego walorów zostać zrealizowane.

- b) *„należy uwzględnić możliwość poszerzenia linii rozgraniczających ulic: Sytej i Vogla (istniejących dróg klasy zbiorczej - Z) przebiegających wzdłuż wschodniej i południowej granicy otuliny rezerwatu.”.*

**Wniosku nie uwzględniono w treści projektu planu ochrony.** Ulica Syta i Vogla znajduje się poza granicą otuliny rezerwatu, więc nie znajdują zastosowania, w stosunku do tych obszarów, zapisy § 7 projektu zarządzenia,

- c) *„należy uwzględnić dopuszczenie budowy mostów dla ruchu pieszego i rowerowego na rzece Wilanówce oraz dopuścić możliwość turystyki pieszej od strony wschodniej rezerwatu.”.*

**Wniosku nie uwzględniono w treści projektu planu ochrony.** Projekt planu ochrony zakłada, że rzeka Wilanówka wraz z Kanałem Sobieskiego i Jeziorem Wilanowskim będą swojego rodzaju naturalnym buforem, zabezpieczającym rezerwat przed nadmierną jego penetracją od wchodu, zachodu i od północy. Cechą rezerwatu, uniemożliwiającą jego udostępnienie w szerszym, od założonego w projekcie planu ochrony zakresie, jest jego stosunkowo niewielka powierzchnia i duża, wciąż wzrastająca presja ze strony mieszkańców Warszawy (rozwój istniejących i nowych osiedli mieszkaniowych, infrastruktury itp.). Mała chłonność i pojemność turystyczna tego obiektu sprawia, że możliwy sposób dopuszczenia do poruszania się na jego obszarze, bez szkody dla walorów przyrodniczych i kulturowych tego miejsca, został ograniczony. Część wschodnia rezerwatu jest swoistym matecznikiem dla zwierząt bytujących w tym obiekcie przyrodniczym. Jest to jedyne miejsce, w którym fauna zamieszkująca ten teren może odnaleźć ciszę i spokój, może mieć zapewnione schronienie i warunki do wychowywania młodych. Dopuszczenie budowy mostów na Wilanówce i ruchu pieszego od jej strony

byłoby równoznaczne z eliminacją tego miejsca z pełnienia funkcji „matecznika”, schronienia dla zwierząt. Z tego względu, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie nie mógł w szerszym zakresie udostępnić wschodniej części rezerwatu i dopuścić do budowy mostów na rzece Wilanówce ponieważ stanowiłyby to zagrożenie dla jego walorów przyrodniczych.

- d) *„należy wprowadzić do tekstu zarządzenia informację, że teren rezerwatu przyrody „Morysin” wpisany jest do rejestru zabytków, jako park ”w Morysinie (nr rej. zab. 640/1, 1973 r.) a wyspa na Jezioroku Wilanowskim znajduje się w obrębie wpisanego do rejestru zabytków zespołu pałacowo-ogrodowego w Wilanowie (nr rej. zab. 639/1 ze stycznia 1973 r).”.*

**Wniosku nie uwzględniono w treści projektu planu ochrony.** Zakres jaki winien zawierać projekt planu ochrony został precyzyjnie zdefiniowany w art. 20 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody. Przepis nie upoważnia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie do umieszczania w projekcie planu ochrony regulacji dotyczących wpisu obiektów do rejestru zabytków. Wprowadzenie tego rodzaju zapisów stanowiłoby wykroczenie poza ramy ustawowego upoważnienia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie, co mogłoby skutkować unieważnieniem całego aktu prawnego.

- e) *„należy nie inicjować odnowienia drzewostanu w obrębie niewielkiego odłogu w południowej części rezerwatu, przy alei obsadzonej orzechami włoskimi, prowadzącej do Gajówki, o którym mowa w §2 ust. 2 pkt 2 zarządzenia (łąka jest elementem historycznej kompozycji parku wpisanego do rejestru zabytków i ze stanowiska konserwatorskiego powinna być „zachowana ze względów kulturowych wartości obszaru”).”.*

**Wniosek uwzględniono w treści projektu planu ochrony.** Będąca pozostałością po dawnym założeniu parkowym łąkę w sąsiedztwie alei obsadzonej orzechami włoskimi (południowa część rezerwatu Morysin), z uwagi na stosunkowo mało zaawansowane procesy sukcesyjne, postanowiono pozostawić w użytkowaniu kośnym poza dwoma kępami młodego drzewostanu topolowego, jako cenny element różnicowania środowiska przyrodniczego i element kulturowy.

- f) *„należy doprecyzować zapis w załączniku nr 1 pkt 4.2, który brzmi: „kształtowanie zieleni w bezpośrednim sąsiedztwie „Pałacyku” i „Domku Dozorcy”, „Mostu Rzymskiego” i „Sarkofagu” poprzez dokładne określenie w metrach zasięgu tej strefy, która ze względów konserwatorskich powinna wynosić 30 m.”.*

**Wniosek częściowo uwzględniono w treści projektu planu ochrony.** Wnioskodawca nie podał względów, którymi się kierował, wskazując na konieczność ustalenia aż tak dużej

strefy, w której rosnąca roślinność zagraża obiektom zabytkowym. Tym niemniej, wyznaczono dwie strefy pierwszą w odległości 5 m od zabytków pozbawioną drzew i krzewów oraz drugą w odległości 10 m od zabytków, w której należy utrzymywać zieleni im niezagrożoną. W ocenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie te dwie strefy w pełni zabezpieczą obiekty zabytkowe przed ewentualnym ich zniszczeniem, a rozszerzenie tej strefy do 30 m spowodowałoby daleko idącą ingerencję w drzewostan rezerwatu, co nie pozostawałoby bez znaczenia dla jego ochrony. Należy podkreślić, że wszystkie zabytki znajdujące się na terenie rezerwatu zostały udostępnione społeczeństwu i w ramach bezpieczeństwa powszechnego możliwe jest, w sytuacji zagrożenia, podejmowanie działań polegających na kształtowaniu zieleni nawet w dalszej odległości od zabytków,

- g) *„należy wprowadzić do tekstu zarządzenia informację o konieczności uzyskiwania pozwoleń konserwatora zabytków na wszystkie prace budowlane, zmieniające zagospodarowanie terenu (np. urządzenie ścieżek czy dydaktycznego ogródka w sąsiedztwie „Gajówki”) i inne prace ingerujące w substancję zabytku, ze względu na wpis do rejestru zabytków.”.*

**Wniosku nie uwzględniono w treści projektu planu ochrony.** Zawarta w ustawie o ochronie przyrody delegacja, zezwala Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Warszawie regulować planem ochrony rezerwatu kwestie, dotyczące odstępstw od zakazów wskazanych w art. 15 ust. 1 tej ustawy. Wprowadzanie w planie ochrony rezerwatu regulacji normującej kwestię odstępstw, jakie winno się uzyskiwać z tytułu obowiązujących przepisów o ochronie zabytków, wykracza poza ustawowo określone kompetencje rzeczowe regionalnego dyrektora ochrony środowiska i mogłyby spowodować unieważnienie zarządzenia w trybie nadzoru przez Ministra Środowiska,

- h) *„należy objąć rezerwat przyrody Morysin również ochroną krajobrazową ze względu na specyficzny charakter rezerwatu w Morysinie, który jest jednocześnie parkiem wpisanym do rejestru zabytków. Ochrona krajobrazowa pozwoli na pogodzenie obydwu rodzajów ochrony obiektu - przyrodniczej jako rezerwatu i ochrony zabytków.”.*

**Wniosku nie uwzględniono w treści projektu planu ochrony.** Zgodnie z art. 117 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody ochronę krajobrazową można wprowadzać na grunty użytkowane gospodarczo. Takich gruntów w granicach rezerwatu brak. Tak więc brak jest również przesłanki wskazanej w art. 117 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody. Ponadto, co należy podkreślić, projekt planu ochrony uwzględnia zachowanie walorów kulturowych i krajobrazowych tego miejsca m.in. poprzez umożliwienie odbudowy i remontu

poszczególnych zabytków, udostępnienie ich do zwiedzania, zachowanie historycznej alei orzechów włoskich, łąki w południowej części rezerwatu, zachowanie i utrzymanie istniejących alejek na wyspie i związanej z nimi infrastruktury,

- i) *„nie należy wprowadzać strefy ochronnej rezerwatu, ponieważ ok. 90% powierzchni zaproponowanej w załączniku mapowym, tj. wszystko, co położone jest na południe od ul. Trójpolowej jest wpisane do rejestru zabytków jako „Wilanów - założenie urbanistyczne” (rej. 639/1). Jest to obszar o utrwalonej historycznie kompozycji łączącej elementy urbanistyczne, architektoniczne i przyrodnicze, tworzące krajobraz kulturowy ukształtowany przez człowieka. Nie jest to krajobraz naturalny i powinien być nadal kształtowany, by zachować wysoką wartość historyczną, jaką posiada. Cały obszar założenia urbanistycznego w Wilanowie podlega przepisom ustawy o ochronie zabytków i opieki nad zabytkami”.*

**Wniosku nie uwzględniono w treści projektu planu ochrony.** Obowiązujące prawo nie pozwala planem ochrony normować zagadnień związanych z wyznaczaniem otuliny rezerwatu. Ustalanie przebiegu granicy otuliny rezerwatu następuje w drodze odrębnego aktu prawnego, którego zakres reguluje norma prawna wskazana w art. 13 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody. Poszerzenie planu ochrony o tę regulację prawną skutkowałoby brakiem jego zgodności z ustawą o ochronie przyrody. Otulina rezerwatu została wyznaczona przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie zarządzeniem Nr 14 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 17 czerwca 2012 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Morysin” (Dz. Urz. Woj. Maz. Nr 155, poz. 3826),

- j) *„należy przeredagować zapis w załączniku 2 pkt 3 w brzmieniu: „usuwanie roślinności niszczącej bezpośrednio substancje zabytkową wraz z pozostawieniem jej do naturalnego rozkładu na terenie rezerwatu przyrody” w następujący sposób: „usuwanie roślinności niszczącej i zagrażającej substancji zabytkowej ze strefy 30 m otaczającej zabytek wraz z pozostawieniem jej do naturalnego rozkładu na terenie rezerwatu przyrody.”.*

**Wniosek częściowo uwzględniono w treści projektu planu ochrony.** Wnioskodawca nie podał względów, którymi się kierował, wskazując na konieczność ustalenia aż tak dużej strefy, w której rosnąca roślinność zagraża obiektom zabytkowym. Tym niemniej, wyznaczono dwie strefy pierwszą w odległości 5 m od zabytków pozbawioną drzew i krzewów oraz drugą w odległości 10 m od zabytków, w której rosnącą roślinność należy utrzymywać w stanie niezagrażającym zabytkom. W ocenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie dwie te strefy w pełni zabezpieczą obiekty zabytkowe



przed ewentualnym ich zniszczeniem, a rozszerzenie tej strefy do 30 m spowodowałoby daleko idącą ingerencję w drzewostan rezerwatu, co nie pozostawałoby bez znaczenia dla prowadzonej w nim ochrony. Należy podkreślić, że wszystkie zabytki znajdujące się na terenie rezerwatu zostały udostępnione społeczeństwu i w ramach bezpieczeństwa powszechnego możliwe jest, w sytuacji zagrożenia, podejmowanie działań polegających na kształtowaniu zieleni nawet w dalszej odległości od zabytków,

k) *„należy wskazać sposoby ograniczenia porzucania odpadów.”.*

**Wniosku nie uwzględniono w treści projektu planu ochrony.** Sposób zagospodarowania odpadami normowany jest przepisami odrębnymi i nie może stanowić treści zapisów planu ochrony rezerwatu przyrody

l) *„należy wskazać wykonawców poszczególnych działań ochronnych oraz oszacować koszty wynikające z wydania zarządzenia.”*

**Wniosku nie uwzględniono w treści projektu planu ochrony.** Ustalony w art. 20 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody zakres, jaki winien zawierać plan ochrony rezerwatu, nie upoważnia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie do wskazywania w planie ochrony rezerwatu podmiotów odpowiedzialnych za wykonanie zaplanowanych w nim działań ochronnych. Obowiązek wskazania w planie ochrony rezerwatu wykonawcy działań ochronnych, następuje z chwilą kiedy rezerwat jest jednocześnie obszarem Natura 2000 i wynika on z art. 20 ust. 5 i art. 28 ustawy o ochronie przyrody. Przy takim stanie prawnym oraz w związku z faktem, że rezerwat nie jest obszarem Natura 2000, wskazanie w projekcie planu ochrony rezerwatu podmiotów odpowiedzialnych za wykonanie działań ochronnych, wykraczałoby poza ustawowo zdefiniowane ramy upoważnienia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie. Wpływ ustalonej planem ochrony regulacji na sektor finansów i sposób jego finansowania zostaje przedstawiony w sporządzonej do projektu planu ochrony ocenie skutków regulacji. Ocena skutków regulacji jest częścią uzasadnienia, które, w odróżnieniu od projektu zarządzenia, nie podlega publikacji i procedurze udziału społeczeństwa,

l) *„należy wskazać możliwości połączenia Jeziora Wilanowskiego z Jeziorkiem Czerniakowskim w celu dodatkowego zasilania jego wód.”*

**Wniosek uwzględniono w treści projektu planu ochrony.** W treści planu ochrony jako ustalenia do strefy A wprowadzono zapis: „dopuszcza się możliwość uruchomienia przepływu wód pomiędzy rezerwatami: Morysin i Jez. Czerniakowskie po uprzednim wykonaniu stosownych ekspertyz”.

m) „*należy uwzględnić konieczność utrzymania standardów czystości wód zasilających.*”

**Wniosku nie uwzględniono w treści projektu planu ochrony.** Kwestia sposobu i obowiązku utrzymania należytej czystości wód normowana jest przepisami odrębnymi i nie jest regulowana planem ochrony.

## 2) **Urząd Miasta Stołecznego Warszawy, Biuro Stołecznego Konserwatora Zabytków,**

a) „*wokół „Pałacyku” i „Domku Stróża”, ze względu na ochronę tych zabytków architektonicznych wraz z fundamentami, należy wyznaczyć dwie strefy:*

*STREFĘ A - całkowicie pozbawioną drzew i krzewów, obejmującą wyniesienie ze skarpy, na którym posadowiony jest zabytek oraz obszar 5 m od podstawy skarpy; strefa ta zabezpieczy ww. obiekty zabytkowe przed niszczącą penetracją korzeni oraz bezpośrednim zagrożeniem spowodowanym przez zbyt blisko rosnące drzewa; strefa została wyznaczona na załączonej mapie.*

*STREFĘ B - w której obowiązuje docelowe odślonięcie widoków na ww. obiekty, poprzez możliwość usuwania drzew zagrażających i inwazyjnych krzewów oraz niedopuszczanie do naturalnej sukcesji; strefa została wyznaczona na załączonej mapie.”.*

**Wniosek uwzględniono i wpisano w treść projektu planu ochrony.** W projekcie planu ochrony wyznaczono dwie strefy. Pierwsza o szerokości 5 m, którą należy utrzymywać w stanie pozbawionym drzew i krzewów oraz drugą o szerokości 10 m, w której należy utrzymywać zielenie niezagrażającą zabytkom. Wyznaczenie tych dwóch stref w ocenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie w pełni zabezpieczy walory kulturowe obiektów zabytkowych,

b) „*Aleja Orzechowa ze względów konserwatorskich powinna być zachowana z możliwością uzupełniania szpaleru.*”.

**Wniosek uwzględniono i wpisano w treść projektu planu ochrony.** Wskazana przez Wnoszącego uwagę aleja (szpaler) drzew, jest pozostałością elementów historycznych na tym terenie i jej pozostawienie znajduje swoje uzasadnienie z racji walorów historyczno – kulturowych tego miejsca. Plan dopuszcza również nasadzenia zamienne w przypadku obumarcia poszczególnych osobników.

c) „*Polana - jako jeden z ostatnich fragmentów kompozycji parkowej w Morysinie musi być zachowana; konieczne jest usunięcie z niej wszystkich samosiewów drzew i krzewów; dopuszczalne jest pozostawienie dwóch Skupin topól, jako remiz dla ptaków oraz pasa krzewów na obrzeżu polany, pod koronami starodrzewu otaczającego polane; niedopuszczanie do sukcesji. Na terenie otuliny rezerwatu należy zachować oś widokową na osi palacu w Wilanowie oraz Bramę Neogotycką, z możliwością kształtowania zieleni w*

*pasie drogi, włącznie z rowami, zgodnie z przepisami ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.”.*

**Wniosek uwzględniono i wpisano w treść projektu planu ochrony.** Będąca pozostałością po dawnym założeniu parkowym łąka w sąsiedztwie alei obsadzonej orzechami włoskimi (południowa część rezerwatu Morysin), z uwagi na stosunkowo mało zaawansowane procesy sukcesyjne, postanowiono pozostawić w użytkowaniu kośnym poza dwoma kępami młodego drzewostanu topolowego, jako cenny element zróżnicowania środowiska przyrodniczego i element kulturowy.

### **3) Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków,**

- a) *odnośnie dokumentacji, sporządzonej na potrzeby ustanowienia planu ochrony rezerwatu - wniosek natury ogólnej - mając na uwadze obowiązujące Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. Nr 94 z 2005 r., poz. 794) - omawiane opracowanie, wykonane przez Pana dr Falkowskiego, nie spełnia wszystkich wymogów podanych w tym akcie prawnym. W szczególności w omawianym opracowaniu brakuje: analizy skuteczności dotychczasowych sposobów ochrony w rezerwacie Morysin wyszczególnienia wód, z podaniem ich właścicieli, kategorii i przynależności do regionu wodnego, spisu materiałów publikowanych i niepublikowanych, które wykorzystano przy sporządzaniu dokumentacji, rozpoznania stanu entomofauny (w tym charakterystycznych dla leśnych ekosystemów rezerwatu gatunków owadów, chronionych z mocy Dyrektywy Siedliskowej i objętych ochroną gatunkową - np. kozioróg dębosz), jak również występowania grzybów z gatunków chronionych, określenia strategicznych celów ochrony w rezerwacie, zaplanowania zasad monitoringu skuteczności ochrony, ocenę przewidywanych skutków ustanowienia planu ochrony, wyszczególnienia użytków gruntowych, ujawnionych w katastrze klasyfikacji tych gruntów, podania zasobności (w m sześciennych drewna na hektar) chronionego w rezerwacie zasobu leśnego, stopnia zwarcia i zadrzewienia, jak również struktury wiekowej chronionego ekosystemu leśnego.”*

**Wniosku nie uwzględniono w treści projektu planu ochrony.** W obrocie prawnym funkcjonują dwa akty prawne regulujące kwestię sporządzania planu ochrony rezerwatu przyrody. Zakres, jaki winien zostać zawarty w planie ochrony, został zdefiniowany w art. 20 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody. Sposób sformułowania tej regulacji prawnej „plan

ochrony dla rezerwatu przyrody zawiera:” sprawia, że plan ochrony w swojej treści nie może wykraczać poza określone tym przepisem ramy. Pominięcie w planie ochrony któregośkolwiek ze wskazanych w tym przepisie elementów lub rozszerzenie planu ochrony o element niezdefiniowany w tej regulacji prawnej, skutkowałoby w następstwie tym, że plan ochrony ustanowiony byłby bez podstawy prawnej. Drugim aktem prawnym normującym kwestię sporządzania planu ochrony, jest Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody. Rozporządzenie to zostało wydane w oparciu o art. 21 ustawy o ochronie przyrody, w którym określono zakres zagadnień podlegających tej regulacji, wskazując przy tym równolegle, że przy ustalaniu tej normy prawnej należy kierować się potrzebą ochrony przyrody uwzględniając możliwości techniczne, organizacyjne i finansowe oraz poziom nauki i wiedzy w zakresie ochrony przyrody. Tak sformułowana delegacja ustawowa sprawiła, że sposób zredagowania rozporządzenia, nie jest tak restrykcyjny, jak art. 20 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody i pozwala on na rozszerzanie lub zawężanie ilości zagadnień branych pod uwagę przy sporządzaniu planu ochrony rezerwatu. Rolą rozporządzenia jest określenie trybu sporządzania planu ochrony oraz zakresu prac, jakie należy w trakcie jego sporządzania wykonać. Nie jest zaś jego rolą ustalanie sztywnego zakresu, jaki winien zawierać plan ochrony czy też przygotowana w trakcie jego ustanawiania dokumentacja. Sformułowanie w rozporządzeniu zakresu elementów, jaki należy wziąć pod uwagę przy sporządzaniu projektu planu ochrony, w formie zwrotu „w szczególności”, sprawia, że należy je traktować, jako przykłady nietworzące zamkniętego katalogu. Taka interpretacja zapisów prawnych znajduje swoje odzwierciedlenie w rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów w sprawie zasad techniki prawodawczej. Paragraf 153 ust. 3 tego rozporządzenia wskazuje, że jeżeli wyliczenie ma mieć charakter przykładowy, a nie zupełny, należy to jednoznacznie wyrazić za pomocą zwrotów "w szczególności". Użycie przez Ministra Środowiska tego zwrotu w rozporządzeniu oznacza, że prawodawca traktował daną definicję zakresową, jako niezupełną. Zastosowanie takiej techniki wynika z tego, że rozporządzenia nie można interpretować ogólnie, jako znajdującego zastosowanie dla wszystkich rezerwatów przyrody. Wartości przyrodnicze poszczególnych rezerwatów przyrody różnią się między sobą i do każdego z nich w trakcie opracowywania projektu planu ochrony należy podchodzić w indywidualny sposób. I tak np.: w jednym rezerwacie będzie miało znaczenie ustalenie, z racji jego czysto leśnego charakteru, zasobności i

utrzymania rosnących w nim drzewostanów, w innym natomiast ważniejszym aspektem będzie zdefiniowanie sposobu utrzymania jego walorów kulturowych, czy też stosunków wodnych. Złożoność i różnorodność obiektów przyrodniczych, jakimi są rezerwaty przyrody sprawia, że doprecyzowanie znaczenia poszczególnych pojęć prawnych, staje się nieostre z szerokim wachlarzem ich interpretacji. Dlatego ustalane w ich stosunku rozporządzeniem normy prawne, mają wskazywać pewien niezawężony kierunek interpretacji używanych w nim pojęć. Tak ustalone prawo wskazuje na obowiązek przeprowadzenia, w trakcie sporządzania projektu planu ochrony, prac oraz ich dostosowania do indywidualnych uwarunkowań danego obiektu przyrodniczego, w zakresie niezbędnym do sporządzenia dla niego zapisów planu. Należy zatem uznać, że skoro na podstawie przeprowadzonych prac i analiz, możliwe jest sporządzenie dla rezerwatu planu ochrony w zakresie zdefiniowanym w art. 20 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody, zostały spełnione uwarunkowania prawne przy jego opracowywaniu. Kwestie poruszone we wniosku OTOP zostały wyjaśnione przez sporządzającą dokumentację i nie spowodowało to konieczności wprowadzenia zmian w zapisach projektu planu ochrony.

- b) *„podane w nim terminy usuwania drzew i krzewów z gatunków obcych, powinny być określone zgodnie z czasem dozwolonego usuwania gniazd prawnie chronionych gatunków ptaków z zieleni (w ramach prac ogrodniczych) - czyli wyłącznie w okresie od 16 października do końca lutego, ta sama uwaga dotyczy dopuszczonego terminu prowadzenia prac budowlanych przy chronionych prawem ruinach zabytków.”.*

**Wniosku nie uwzględniono w treści projektu planu ochrony.** W aktach niższej rangi nie powtarza się regulacji prawnych ustalonych w aktach wyższej rangi. Zwolnienie z obowiązku przestrzegania zakazu niszczenia gniazd w okresie 16 października do końca lutego zostało zawarte w § 8 pkt 1 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 października 2011 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt. Rozporządzenie to, w kwestii regulacji zwolnienia od zakazów obowiązujących w stosunku do gatunków ptaków objętych ochroną, jest aktem nadrzędnym nad planem ochrony rezerwatu. Ponadto należy wskazać, że projekt planu ochrony nie ma ustawowego upoważnienia do regulowania kwestii zakazów obowiązujących w stosunku do zwierząt objętych ochroną gatunkową i zawarcie w nim tego typu zapisów stanowiłoby wykroczenie poza prawnie ustalone ramy,

- c) *„niczym nieuzasadnione jest zalecenie wycinki 10 świerków w rezerwacie - należy bezwzględnie zrezygnować z tego zabiegu.”.*

**Wniosek uwzględniono w treści projektu planu ochrony.** Z uwagi na niewielki obszar występowania i liczbę świerków pospolitych *Picea abies* na terenie rezerwatu (10 sztuk w jednym miejscu) oraz ich lokalizację poza zwartym kompleksem leśnym Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie postanowił uwzględnić uwagę i pozostawić do naturalnego rozkładu grupę świerków rosnących w sąsiedztwie „Gajówki”. Z przyrodniczego punktu widzenia tak niewielka grupa świerków nie spowoduje zmian w środowisku przyrodniczym rezerwatu Morysin, a w przyszłości może stworzyć siedlisko i miejsce schronienia owadom saproksylicznym, ptakom.

- d) *wobec podanego w projekcie zarządzenia jednego z celów ochrony rezerwatu „zachowanie, ze względów kulturowych, istniejących pozostałości ruin budowli zabytkowych” (to jest Pałacyku i Białego Domku) z celem tym sprzeczny jest zabieg ochronny, dopuszczający „odbudowę tych zabytków”, które - jak to wykazano powyżej, zgodnie ze strategicznym celem ochrony, dalej mają pozostać wyłącznie ruinami (tylko zachowanymi, nie zaś z postępującą wciąż dewastacją). W zadaniach ochronnych należy więc przewidzieć wyłącznie „konserwację tych ruin”, a nie ich „odbudowę”.*

**Wniosku nie uwzględniono w treści projektu planu ochrony.** Konserwacja zabytków ma za zadanie ich zachowanie w dobrym stanie technicznym przez jak najdłuższy okres czasu. Dziedzina ta posługuje się bardzo szerokim wachlarzem zabiegów, w skład którego wchodzi również odbudowa obiektów zabytkowych. Stan techniczny znajdujących się w rezerwacie zabytków: „Pałacyk” i „Domek Dozorcy” jest niezadowolający i może okazać się, że dalsze ich utrzymywanie w formie ruin będzie niemożliwe. Z tego tytułu przewidziano w projekcie planu ochrony możliwość podjęcia w ich obrębie prac konserwatorskich w tym również ich odbudowę. Taki zapis pozwala w pełni zabezpieczyć dalszy ich byt na terenie rezerwatu. Ponadto należy wskazać, że odtworzenie stanu pierwotnego zabytków pozwoli wyeksponować ich wartości artystyczne i estetyczne, co przyczyni się do zwiększenia walorów krajobrazu kulturowego tego miejsca, co jest również jednym z celów ochrony rezerwatu,

#### **4) Muzeum Pałac w Wilanowie,**

- a) *par. 2 ust. 2 pkt 3 - Muzeum wnioskuje o wprowadzenie do omawianego punktu zapisu dającego silniejszą podstawę dla realizacji zadań ochrony i opieki nad zabytkami architektonicznymi znajdującymi na terenie rezerwatu: „zachowanie i rekonstrukcja istniejących pozostałości budowli zabytkowych”. Zabytki winny być nie tylko „zachowane”, ale poddane zabiegom rekonstrukcyjnym i udostępnione publiczności. Ponadto, ze względu na fakt, że park Morysin jest od 1973 r. obiektem wpisanym do rejestru zabytków, Muzeum*

*nie może nie ubiegać się o wprowadzenie do planu ochrony zapisu zgodnego z duchem ochrony i opieki nad tego rodzaju zabytkami, tj. „zachowanie ze względów kulturowych i odtworzenie historycznych elementów ukształtowania parku w postaci sieci ścieżek i alejek”.*

**Wniosku nie uwzględniono w treści projektu planu ochrony.** Rolą wskazanego w tym paragrafie przepisu, jest zdefiniowanie w sposób ogólny przyrodniczych i społecznych uwarunkowań, jakimi należy kierować się w trakcie realizacji celu ochrony rezerwatu przyrody. Przepis ten nie może natomiast definiować w szczegółowy sposób działań ochronnych, jakie należy podejmować dla osiągnięcia założonego celu. Rolę tę pełni załącznik nr 2 do zarządzenia. Przeniesienie zapisów załącznika nr 2 do paragrafu 2 zarządzenia skutkowałoby powstaniem błędu legislacyjnego pociągającego za sobą w konsekwencji uchybienie uzasadniające konieczność poprawy planu ochrony. Wskazuje się ponadto, że zdefiniowane w załączniku nr 2 działania ochronne, celem utrzymania znajdujących się w rezerwacie zabytków, są wystarczające i przewidują możliwość podejmowania różnorodnych prac. Również należy wskazać, że projekt planu ochrony przewiduje udostępnienie rezerwatu w taki sposób, aby nie spowodowało to negatywnego wpływu na rezerwat i możliwe było udostępnienie społeczeństwu wszystkich znajdujących się na jego terenie zabytków. Odtworzenie dawnej sieci ścieżek i alejek wynikających z założenia historycznego tego miejsca stoi w sprzeczności z koncepcją ochrony, którą kierowano się przygotowując projekt planu ochrony. Zakłada ona ograniczenie ruchu pieszego do części południowej i zachodniej rezerwatu, gdzie zlokalizowane są zabytki oraz „Gajówka”, w której w przyszłości planowana jest baza edukacyjna. Cała część środkowa i wschodnia zgodnie z założoną koncepcją planu ochrony ma stanowić swoisty macecznik dla bytujących w rezerwacie zwierząt i porastających go zbiorowisk roślinnych. Ta część wyłączona z ingerencji człowieka jest również cennym dla nauki obiektem badawczym np. nad naturalnymi procesami regeneracyjnym ekosystemów łęgowych, rolą martwego drewna w ekosystemach leśnych.

- b) *„w treści paragrafu jest mowa o „miejscowym planie zagospodarowania gminy Warszawa-Wilanów”, która już nie istnieje po wchłonięciu jej przez Miasto Stołeczne Warszawę - obecnie istnieje jedynie Dzielnica Warszawa-Wilanów.”*

**Wniosek uwzględniono i wpisano w treść projektu planu ochrony,**

- c) *„par. 7 ppkt b) uwagi odnoszące się do obszaru strefy rolniczej w granicach działki nr 1 z obrębem 1-06-16: - wydaje się uzasadnione zrezygnowanie z zakazu jego powiększania, pozostając przy ogólnym zakazie zabudowy. Dopuszczone winno być lokalizowanie*

*budowli hydrotechnicznych związanych z regulacją przepływów przez Potok Służewiecki (przekierowanie nadmiaru wód przez osadnik do Wilanówki kanałem wzdłuż ul. Yogla - Muzeum dysponuje wstępnym studium tego rozwiązania, które jest dyskutowane na forum obejmującym Wojewodę, Marszałka Województwa Mazowieckiego, Miasto Stołeczne Warszawę i Muzeum na mocy porozumienia z 7.07.2009 r., tj. strony zainteresowane uregulowaniem przepływów i jakości wód Potoku), propozycją Muzeum jest wyznaczenie między granicą rezerwatu a aleją na osi pałacu strefy, w której dopuszczalne byłoby zrekonstruowanie założenia parkowego, zgodnie ze stanem zarejestrowanym na XIX-wiecznych planach (sensem takiego rozwiązania jest przywrócenie pierwotnego związku krajobrazowego i funkcjonalnego alei na osi pałacu wilanowskiego z parkiem Morysin)."*

**Wniosek uwzględniono i wpisano w treść projektu planu ochrony.** Wykreślono z projektu planu ochrony strefę rolniczą i zastąpiono ją strefą A. Celem otuliny jest zabezpieczenie rezerwatu przed zagrożeniami zewnętrznymi. Poprzez plan ochrony definiuje się dla otuliny wskazania dotyczące sposobu jej zagospodarowania przestrzennego. Wskazania te odnoszą się do tych cech ładu przestrzennego, które są szczególnie ważne dla zabezpieczenia rezerwatu, w szczególności wyznaczonego celu ochrony, przed zagrożeniami zewnętrznymi. Z racji tego, że nie można przewidzieć wszystkich sposobów zagospodarowania, jakie mogą zaistnieć w okresie obowiązywania planu ochrony, prerעדagowano zapisy ustaleń do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w taki sposób, aby regulowały one parametry, które nie mogą wykraczać poza ramy określone w projekcie planu ochrony, gdyż ich zmiana może wywrzeć negatywny wpływ na rezerwat przyrody. Uznano, że najistotniejszymi elementami, z tytułu utrzymania celu ochrony rezerwatu, zagospodarowania przestrzennego, będzie powierzchnia biologicznie czynna, utrzymywanie poziomu wód w stanie niezagrażającym dla rezerwatu. Pominięto natomiast inne kwestie niemające znaczenia dla rezerwatu i mogące bez szkody dla jego walorów zostać zrealizowane np.: przeznaczenie użytkowania budynków czy też wskazaną przez Wnioskodawcę rekonstrukcję założenia parkowego celem przywrócenia pierwotnego związku krajobrazowego i funkcjonalnego alei na osi pałacu Wilanowskiego z parkiem Morysin,

- d) *„w granicach działki nr 42 z obrębu 1-05-46, w pasie przylegającym do ul. Trójpolowej wydzielona winna być strefa, w której dopuszczona byłaby zabudowa tymczasowa nienaruszająca walorów krajobrazowych otuliny rezerwatu i stała rekonstrukcja (związanej z historią i krajobrazem kulturowym Wilanowa) zabudowy mennonickiej - osadników holenderskich z Mazowsza.”.*



**Wniosku nie uwzględniono w treści projektu planu ochrony.** Wskazany teren położony jest w otulinie rezerwatu. Przedstawiony przez Wnioskodawcę sposób zagospodarowania nie ma wpływu na rezerwat i może być w granicach otuliny realizowany. Nie zachodzi konieczność regulowania w projekcie planu ochrony tej kwestii, ponieważ rolą otuliny, zgodnie z ustawą o ochronie przyrody, jest zabezpieczenie go przed zagrożeniami zewnętrznymi,

- e) *„w granicach działki nr 16 z obrębu 1-05-35, w pasie przylegającym do ul. Trójpolowej dopuszczona winna być stała zabudowa związana z obsługą ruchu turystycznego (toalety, parking, mała gastronomia), a na całej działce zabudowa tymczasowa nienaruszająca walorów krajobrazowych otuliny rezerwatu. (Propozycje dotyczące działek 42 i 16 wynikają z dążenia do przejęcia ich /w współpracy z Muzeum/ przez Instytut Sztuki Filmowej z założeniem zapewnienia zaplecza dla produkcji filmowych).”*

**Wniosku nie uwzględniono w treści projektu planu ochrony.** Wskazany teren położony jest w otulinie rezerwatu. Przedstawiony przez Wnioskodawcę sposób zagospodarowania nie ma wpływu na rezerwat i może być w granicach otuliny realizowany. Nie zachodzi konieczność regulowania w projekcie planu ochrony tej kwestii, ponieważ rolą otuliny, zgodnie z ustawą o ochronie przyrody, jest zabezpieczenie go przed zagrożeniami zewnętrznymi,

- f) *„par. 7 ppkt c) - Muzeum zdecydowanie prosi o wyłączenie stosowania zakazu budowy pomostów w stosunku do brzegu Jeziora Wilanowskiego na odcinku parku wilanowskiego. Muzeum posiada obecnie przystań i pomost i zamierza posiadać je w przyszłości. Służą one nie tylko wycieczkom turystycznym, ale i realizacji programów edukacji przyrodniczej, a także usprawnieniu nadzoru nad parkiem Morysin, w rejonie ujścia Potoku Służewieckiego do Jez. Wilanowskiego powinno być dopuszczalne lokalizowanie budowli hydrotechnicznych związanych z regulacją przepływów przez Potok Służewiecki (przekierowanie nadmiaru wód do Wilanówki - uzasadnienie - ułatwienie realizacji wspomnianego w uwagach do par. 7 ppkt b' porozumienia z 7.07.2009 r.), wydaje się, że treść podpunktu c w części dot. działki 29/1 z obrębu 1-05-46 nie jest uwidoczniiona na mapie obejmującej strefy otuliny rezerwatu, tzn. z mapy wynika, że działka 29/1 znajduje się w strefie osadniczej, chociaż ma na niej obowiązywać, według Muzeum uzasadniony i potrzebny, zakaz zabudowy.”*

**Wniosek uwzględniono i wpisano w treść projektu planu ochrony.** W § 7 ust 2 pkt. 1 projektu zarządzenia preredagowano zapisy ustaleń do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, tak żeby Muzeum Pałac w Wilanowie mógł w pełni

realizować swoje statutowe założenia. Wprowadzone zmiany dotyczą wykreślenia z projektu planu ochrony informacji o zakazie budowy na Jeziorze Wilanowskim pomostów i obiektów budowlanych. Wprowadzono również nowy czytelniejszy podział otuliny na strefy, działka ewidencyjna nr 29/1 znalazła się w strefie A, dla której podstawowym ustaleniem jest zachowanie 90 % powierzchni biologicznie czynnej,

- g) *„par. 7 ppkt d) - Muzeum sugeruje dołączenie do strefy historyczno-kulturowej obszaru dawnego folwarku wilanowskiego znajdującego się na działkach: nr 2/4 i nr 21 z obrębu 1-05-53. Jest to obszar stosunkowo mało przekształcony w stosunku do historycznego układu urbanistycznego, a przez wzgląd na bezpośrednie sąsiedztwo z parkiem wilanowskim, nie powinien on podlegać zabudowie mieszkaniowej, a jedynie dopuszczona winna być rekonstrukcja historycznej zabudowy folwarku i budynki zaplecza ogrodniczego parku (szklarnie). Muzeum sugeruje także, biorąc pod uwagę prowadzone obecnie i w przyszłości prace rewitalizacyjne w parku i ogrodach wilanowskich, by w omawianej strefie przewidziano możliwość wymiany roślinności zgodnie z ustalonymi programami prac konserwatorsko - rewitalizacyjnych.”.*

**Wniosku nie uwzględniono w treści projektu planu ochrony.** Wskazany teren położony jest w otulinie rezerwatu. Z racji tego, że przedstawiony przez Wnioskodawcę sposób zagospodarowania nie ma wpływu na rezerwat i może być w granicach otuliny realizowany, nie zachodzi konieczność regulowania w projekcie planu ochrony tej kwestii ponieważ zadaniem ustawowym otulin rezerwatów jest zabezpieczenie ich przed zagrożeniami zewnętrznymi,

- h) *„ponadto Muzeum postuluje włączenie do treści zarządzenia dodatkowego paragrafu, w którym zawarte zostanie zastrzeżenie zamieszczone w uzasadnieniu projektu zarządzenia: „Na terenie rezerwatu przyrody nie wyznacza się miejsc dla prowadzenia działalności wytwórczej i handlowej, połowu ryb i innych organizmów wodnych, polowania, wprowadzania psów, ruchu rowerowego, narciarskiego i jazdy konnej wierzchem, palenia ognisk i wyrobów tytoniowych oraz używania źródeł światła o otwartym płomieniu.”.*

**Wniosku nie uwzględniono w treści projektu planu ochrony.** Wprowadzenie odrębnego paragrafu mówiącego o braku udostępnienia rezerwatu dla konkretnych celów, byłoby błędem legislacyjnym, skutkującym koniecznością poprawy aktu prawnego lub stwierdzeniem jego nieważności w trybie nadzoru przez Ministra Środowiska,

- i) *„w załączniku nr 1 pozycja nr 1 Muzeum wnosi o uzupełnienie pkt 2 w rubryce dotyczącej „Sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń...” w następujący sposób; „2) podjęcie współpracy z samorządami gminnymi celem*

*uregulowania gospodarki wodno ściekowej w zlewni rzeki Wilanówki w szczególności w zakresie dotyczącym wyeliminowania zjawiska wprowadzania zanieczyszczeń do wód Potoku Służewieckiego."Problem jakości wód Potoku pozostaje od lat nieuregulowany, mimo że jakość ta ma zdecydowanie negatywny wpływ na wody otaczające rezerwat. Wydaje się, że zaznaczenie tego w tekście planu ochrony, jest uzasadnione ze względu na dążenie do polepszania jakości środowiska otaczającego rezerwat."*

**Wniosku nie uwzględniono w treści projektu planu ochrony.** Wskazana w art. 20 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody delegacja nie upoważnia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie do regulowania planem ochrony wskazanej kwestii. Umieszczenie tego typu zapisu w planie ochrony stanowiłoby wykroczenie poza ustawowo określone ramy postępowania, skutkujące koniecznością poprawy aktu prawnego lub stwierdzeniem jego nieważności w trybie nadzoru przez Ministra Środowiska,

- j) *„w załączniku nr 1 pozycja nr 5 Muzeum proponuje brzmienie w rubryce dotyczącej „Sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń...” zgodne z ideą ochrony zabytków: „1) przeprowadzenie stosownych konserwacji i remontów oraz rekonstrukcji, kształtowanie zieleni w bezpośrednim sąsiedztwie „Pałacyku” i „Domku dozorczy” z tzw. Bramą, ponowne ustawienie obiektów małej architektury: Oraculum i Kamienia Pamiątkowego.”.*

**Wniosek uwzględniono i wpisano w treść projektu planu ochrony.** Mając na uwadze aspekt ochrony walorów kulturowych wynikających z celu ochrony rezerwatu przyrody uznano za uzasadnione przywrócić świetność zabytkom, które dotychczas w części zachowały swoje wartości architektoniczne. Takimi obiektami są: „Pałacyk”, „Domek dozorczy” i „Gajówka”, dla których dopuszczono odtworzenie ich stanu pierwotnego.

**Wniosku nie uwzględniono w treści projektu planu ochrony.** „Oraculum” i „Kamień pamiątkowy” to obiekty, które uległy daleko posuniętemu procesowi zniszczenia. Pozostałości „Oraculum” zostały zdeponowane w Muzeum Pałac w Wilanowie, a drugi z zabytków „Kamień Pamiątkowy” został skradziony. Ponowne ich umieszczenie w rezerwacie wiązałoby się z niepotrzebną ingerencją w środowisko przyrodnicze rezerwatu w części w której założono pozostawienie go bez ingerencji człowieka (matecznik),

- k) *„w załączniku nr 1 pozycja nr 6 ze względu na fakt, że park Morysin jest od 1973 r. obiektem wpisanym do rejestru zabytków, a także ze względu na groźbę, iż w parku zaistnieje dzika i nieuporządkowana penetracja terenu, Muzeum proponuje brzmienie dopisanie w rubryce dotyczącej „Sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i*

*potencjalnych zagrożeń..." punktu nr 4 o brzmieniu: „4) odtworzenie historycznych elementów ukształtowania parku w postaci sieci ścieżek i alejek.”.*

**Wniosku nie uwzględniono w treści projektu planu ochrony.** Koncepcja ochrony rezerwatu przyrody Morysin zakłada utrzymanie systemu kilku ścieżek umożliwiających zwiedzanie zabytków kultury oraz podziwianie części bogatego ekosystemu leśnego. Odtworzenie wszystkich dawnych ścieżek i alejek zaburzałoby przyjętą koncepcję ochrony tego obiektu rezerwatowego, która zakłada w części środkowej i wschodniej zachowanie swoistego matecznika. Realizacja zaproponowanej przez Wnioskodawcę koncepcji zagospodarowania przestrzennego pociągnęłaby za sobą przekształcenie rezerwatu w park, w którym ład przestrzenny kształtowany byłby przez wyznaczone w nim aleje, a nie przez naturalnie zachodzące procesy. Wprowadzenie tego typu zagospodarowania spowodowałoby utratę, cechujących się wysokim stopniem naturalności, wartości przyrodniczych tego miejsca,

- 1) *„w załączniku nr 1 pozycja nr 8 ponieważ z ostatnich, dostępnych Muzeum raportów środowiskowych dot. budowy Południowej Obwodnicy Warszawy wynikało, że wody opadowe z POW miałyby być odprowadzane, przez system kanałów i osadników, do Potoku Służewieckiego i Jez. Powsinkowskiego, staje się istotne, by przez zarządzenie o planie ochrony dla Morysina wyeliminować perspektywę przedostawania się soli rozpuszczonej w ściekach opadowych z POW, (która nie zostanie zatrzymana w żadnych osadnikach) i jej kumulowania się w, i tak już bardzo zasolonym Jeziorze Wilanowskim. Muzeum proponuje zatem dopisanie w rubryce dotyczącej „Sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń..." punktu o brzmieniu: „wyeliminowanie chlorku soli i podobnych preparatów jako środka do odladzania nawierzchni jezdni na odcinku POW, z którego wody opadowe odprowadzane będą do zlewni Wilanówki”.”.*

**Wniosku nie uwzględniono w treści projektu planu ochrony.** Z uwagi na 20-letni okres obowiązywania planu ochrony, nie jest możliwe umieszczenie czy też przewidzenie w tym dokumencie wszystkich możliwych do realizacji inwestycji. Należy przy tym wskazać, że każde zamierzenie z zakresu budowy dróg, jest poddawane ocenie oddziaływania na środowisko i na tym etapie następuje jego kwalifikacja co do zgodności z przepisami dotyczącymi rezerwatu oraz uzyskiwana jest odpowiedź czy istnieje możliwość realizacji danego zamierzenia,

- m) *„w załączniku nr 2 pozycja nr 2 Muzeum wnosi o uzupełnienie rubryki „Zakres działań ochronnych”: „Usuwanie roślinności niszczącej bezpośrednio substancję zabytkową i*

*stwarzającej takie zagrożenie w jej otoczeniu wraz z pozostawieniem jej do naturalnego rozkładu na terenie rezerwatu przyrody.”.*

**Wniosek uwzględniono i wpisano w treść projektu planu ochrony.** Kierując się dobrem zabytków dopuszczono możliwości usuwania roślin niszczących obiekty zabytkowe. W projekcie planu ochrony wyznaczono dwie strefy. Pierwsza o szerokości 5 m, którą należy utrzymać w stanie pozbawionym drzew i krzewów oraz drugą o szerokości 10 m, w której należy utrzymać zieleń im niezagrożoną. Wyznaczenie tych dwóch stref w ocenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie w pełni zabezpieczy walory kulturowe obiektów zabytkowych. Należy podkreślić, że wszystkie zabytki znajdujące się na terenie rezerwatu zostały udostępnione społeczeństwu i w ramach bezpieczeństwa powszechnego możliwe jest, w sytuacji zagrożenia, podejmowanie działań polegających na kształtowaniu zieleni nawet w dalszej odległości od nich,

- n) *„w załączniku nr 2 pozycja nr 5 Muzeum wnosi o uzupełnienie rubryki „Zakres działań ochronnych”: „Konserwacja ruin lub odbudowa „Pałacyku” i „Domku dozorczy” z tzw. bramą oraz konserwacja, renowacja i rozbudowa zespołu Gajówki. Dopuszcza się umieszczenie ekspozycji zdjęć, rycin itp. związanych bezpośrednio z dawnym założeniem parkowym „Morysin” wewnątrz odbudowanych obiektów z możliwością ich udostępnienia do zwiedzania. Dopuszcza się w budowę infrastruktury technicznej niezbędnej do funkcjonowania udostępnionych budynków.”.*

**Wniosek uwzględniono i wpisano w treść projektu planu ochrony.** Uzupełniono załącznik nr 2 poprzez dodanie do niego działań związanych z ochroną zabytków. Pozostała część wniosku, w związku z tym, że dotyczy ona sposobu udostępnienia rezerwatu, a nie działań ochronnych, została wprowadzona do projektu planu ochrony w załączniku nr 6 do zarządzenia. Zaproponowany we wniosku zakres wpłynie na poprawę stanu znajdujących się w rezerwacie obiektów zabytkowych oraz pozwoli w pełnym zakresie zaprezentować społeczeństwu walory kulturowe tego miejsca,

- o) *„w załączniku nr 3 pozycja nr 1 Muzeum wnosi o zmianę w pkt 3 w rubryce „Sposób udostępniania” zdania: „W tym celu dopuszcza się remont i ewentualnie rozbudowę budynku Gajówki... .” na zdanie : „W tym celu dopuszcza się remont i ewentualnie rozbudowę zespołu budynku Gajówki”.*

**Wniosek uwzględniono i wpisano w treść projektu planu ochrony.** W związku z tym, że wniosek dotyczy sposobu udostępnienia rezerwatu, jego zakres został zawarty w załączniku nr 6 do zarządzenia. Zaproponowany we wniosku zakres wpłynie na poprawę

stanu znajdujących się w rezerwacie obiektów zabytkowych oraz pozwoli w pełnym zakresie zaprezentować społeczeństwu walory kulturowe tego miejsca,

#### 5) Stowarzyszenie Ekologiczne Światowid,

- a) *„proponowane zasilenie rez. „Jeziorko Czerniakowskie” wodami pochodzącymi z jez. Wilanowskiego jest sprzeczne z zasadami ochrony rezerwatu „Morysin”. Z planu ochrony rezerwatu „Morysin” wynika, że poziom wód powierzchniowych mających generalne znaczenie dla jego ekosystemu ulega systematycznemu obniżeniu, a system ten jest zasilany między innymi wodami jeziora Wilanowskiego. W projekcie planu zawarta jest opinia o możliwości całkowitej degradacji rezerwatu „Morysin”, poprzez zanik lasu łęgowego w związku z osuszeniem terenu.”*

**Wniosku nie uwzględniono w treści projektu planu ochrony.** Projekt planu ochrony nie zakłada zasilania rezerwatu przyrody Jeziorko Czerniakowskie wodami Jeziora Wilanowskiego. Założeniem projektu planu ochrony jest odtworzenie istniejącego niegdyś połączenia Jeziora Wilanowskiego z Jeziorem Sielanka po uprzednim wykonaniu stosownych ekspertyz (np. hydrogeologicznych) wskazujących na taką możliwość,

- b) *„wbrew zapisom art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody zakazującym budowy obiektów budowlanych, w obu rezerwatach dopuszcza się zabudowę mieszkaniową.”*

**Wniosku nie uwzględniono w treści projektu planu ochrony.** Projekt planu ochrony nie przewiduje wprowadzania na teren rezerwatu żadnej zabudowy mieszkaniowej,

- c) *„sprzeczność w zapisie projektu planu ochrony rezerwatu „Morysin”: w § 7 przewidziano utrzymanie dotychczasowego zagospodarowania w formie ogrodów działkowych, a w załączniku nr 2 - działania ochronne na obszarze ochrony czynnej w pkt 7 przewiduje się likwidację ogródków działkowych,”*

**Wniosku nie uwzględniono w treści projektu planu ochrony.** Postanowienia § 7 projektu planu ochrony dotyczące ogródków działkowych, odnoszą się do otuliny rezerwatu, gdzie ich utrzymywanie nie stanowi dla niego zagrożenia. Z chwilą kiedy pojawi się projekt zakładający odstąpienie od dalszego utrzymywania ogródków działkowych, paragraf ten przewiduje możliwość jego realizacji poprzez przekształcenie ogródków w tereny zieleni urządzonej o charakterze publicznym z wyłącznym wykorzystaniem do tego celu rodzimych gatunków drzew i krzewów właściwych dla danego typu siedliska przyrodniczego. Załącznik nr 2 do zarządzenia odnosi się wyłącznie do terenu rezerwatu i definiuje on konieczne do przeprowadzenia działania ochronne. Przewidziana w tym załączniku likwidacja ogródków działkowych jest działaniem ochronnym, zmierzającym do wyeliminowania zagrożenia związanego z presją ruchu

pieszego i samochodowego oraz synantropizacją szaty roślinnej, jakie niesie za sobą obecność w środku rezerwatu ogródków działkowych,

- d) *„generalny zarzut dotyczy nie określenia sposobów przeznaczenia i zagospodarowania obszarów tworzących otuliny rezerwatów, mających na względzie utrzymanie korytarzy migracyjnych, spójności ekologicznej różnych obszarów przyrodniczych, zachowanie stabilności hydrologicznej itp.”.*

**Wniosku nie uwzględniono w treści projektu planu ochrony.** Sposób zagospodarowania otuliny rezerwatu w sposób niezagrażający utrzymaniu celu ochrony został szczegółowo zdefiniowany w § 7 projektu planu ochrony. Ustalenia tego paragrafu zostały zredagowane w oparciu o analizę wpływu na rezerwat sposobu zagospodarowania przestrzennego, jaki został wskazany w studium i w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Z analizy tej wynikało, że wprowadzenie w życie zaproponowanych w stosunku do otuliny zapisów, pozwoli na zachowanie spójności ekologicznej rezerwatu, w szczególności w zakresie zachowania w nim stabilności stosunków wodnych,

**6) Pan Piotr Piekarz,**

- a) *„Dla punktu nr 6 „Działań ochronnych na obszarze ochrony czynnej, z podaniem rodzaju, zakresu i lokalizacji tych działań”. Przed odbudową „Pałacyku” czy „Domku dozorczy” sugeruję przeprowadzenie badań archeologiczno-architektonicznych m. in. w celu pozyskania ewentualnie zachowanych detali dekoracyjnych, (np. resztek stiuków w przypadku „Pałacyku”, ceglanych dekoracji w przypadku „Neogotyckiej Bramy”, czy pozostałości oryginalnych posadzek itp.).”.*

**Wniosek uwzględniono i wpisano w treść projektu planu ochrony.** Zachowanie wartości kulturowych danego miejsca nie polega wyłącznie na konserwacji istniejących obiektów zabytkowych, lecz również na odtwarzaniu społeczno – kulturowej przeszłości człowieka, na podstawie ukrytych np.: znajdujących się w ziemi, źródeł archeologicznych, czyli materialnych pozostałości działań ludzkich. Dlatego, w celu pełnego zobrazowania historii tego miejsca, uzupełniono projekt planu ochrony o zapis dający możliwość, w ramach ochrony obiektów zabytkowych, realizacji prac archeologicznych,

- b) *„uporządkowanie terenu w obrębie i okolicy widocznych jeszcze nad powierzchnią reliktyw kamienno-ceglanej podmurówki tzw. Północnego Domu Stróża.”*

**Wniosek uwzględniono i wpisano w treść projektu planu ochrony.** Uzupełniono projekt planu ochrony o zapis dający możliwość, w ramach ochrony obiektów

zabytkowych, realizacji prac archeologicznych. Należy również wskazać, że projekt planu ochrony dopuszcza możliwość odbudowy Domku Stróża.

## **II udział społeczeństwa**

W wyniku przeprowadzonej analizy wniesionych uwag, treść projektu planu ochrony została w znacznym stopniu zmieniona, w stosunku do treści projektu planu ochrony wyłożonego do udziału społeczeństwa. W związku z tym, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie podjął decyzję o powtórny przeprowadzeniu dla projektu planu ochrony procedury z udziałem społeczeństwa.

Projekt zarządzenia, celem zapewnienia możliwości udziału społeczeństwa na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko, został wyłożony w siedzibie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie. O wyłożeniu projektu zarządzenia Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie poinformował:

- 1) poprzez wywieszenie obwieszczenia w siedzibie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie;
- 2) poprzez umieszczenie obwieszczenia na stronie internetowej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie;
- 3) poprzez wywieszenie obwieszczenia w siedzibie Urzędu Miasta Stołecznego Warszawy;
- 4) poprzez wywieszenie obwieszczenia w siedzibie Muzeum Pałac w Wilanowie – właściciel rezerwatu;
- 5) poprzez umieszczenie obwieszczenia na łamach lokalnej gazety;
- 6) poprzez pisemne powiadomienie wszystkich, którzy zgłosili pisemną chęć udziału w procesie tworzenia planu ochrony o możliwości zapoznania się z projektem planu ochrony i wnoszenia do niego uwag i wniosków.

W ramach przeprowadzonego powtórnie postępowania z udziałem społeczeństwa wniesiono następujące uwagi i wnioski:

- 1) **Zastępca Burmistrza Dzielnicy Wilanów Miasta Stołecznego Warszawy**
  - a) *„Wskaźniki powierzchni biologicznie czynnej w granicach otuliny rezerwatu przyrody „Morysin” w strefach A, B i C nie są spójne ze wskaźnikami przyjętymi w projekcie miejscowego planu, co przedstawia poniższa tabela.*



<i>Wskaźniki minimalnej powierzchni biologicznie czynnej</i>			
<i>Nazwa</i>	<i>zgodnie ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego m.st. Warszawy</i>	<i>zgodnie z projektem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie Stawu Zawadowskiego</i>	<i>zgodnie z projektem zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie w sprawie ustanowienia ochrony dla rezerwatu przyrody "Morysin"</i>
<i>1MN</i>	<i>70%</i>	<i>70%</i>	<i>60%</i>
<i>2U(MN)</i>	<i>70%</i>	<i>70%</i>	<i>60%</i>
<i>3ZPIWS</i>	<i>-</i>	<i>90%</i>	<i>90%</i>
<i>4ZZ-ZR</i>	<i>-</i>	<i>90%</i>	<i>90%</i>
<i>5MN</i>	<i>60%</i>	<i>60%</i>	<i>90% / 30%</i>
<i>6MN</i>	<i>60%</i>	<i>60% / 30%</i>	<i>90% / 30%</i>
<i>7MN</i>	<i>60%</i>	<i>60%</i>	<i>90% / 30%</i>
<i>8MN</i>	<i>60%</i>	<i>60%</i>	<i>30%</i>
<i>9UO/US</i>	<i>60%</i>	<i>10%</i>	<i>60%</i>
<i>10MN</i>	<i>60%</i>	<i>60%</i>	<i>30%</i>

*Dane zawarte w powyższej tabeli zostały sporządzone na podstawie orientacyjnie wrysowanych granic stref otuliny rezerwatu przyrody "Morysin" w rysunek projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie Stawu Zawadowskiego.*

*Strefa A otuliny rezerwatu zakłada utrzymanie powierzchni biologicznie czynnej na poziomie 90%, przy czym zgodnie z projektem planu miejscowego strefa A obejmuje swoim zasięgiem fragmenty stref urbanistycznych oznaczonych symbolami 5MN, 6MN, 7MN oraz 10MN, a także 3ZPIWS i 4ZZ-ZR. W strefach 3ZP/WS i 4ZZ-ZR przyjęto w projekcie planu 90% powierzchni biologicznie czynnej, natomiast w strefach 5MN, 6MN, 7MN i 10MN przyjęto od 60% do 30% powierzchni biologicznie czynnej. Jednocześnie zwracam uwagę, że przyjęte w projekcie planu miejscowego wskaźniki powierzchni biologicznie czynnej są w przeważającej części zgodne z ustaleniami Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego m.st. Warszawy.*

*Zatem wnoszę o dostosowanie wskaźników minimalnej powierzchni biologicznie czynnej przyjętych w strefach A, B i C otuliny rezerwatu (znajdujących się w granicach projektu planu miejscowego) do ustaleń projektu planu poprzez dostosowanie granic strefy otuliny oznaczonej symbolem A do granic stref urbanistycznych oznaczonych symbolami 3ZPIWS i 4ZZ-ZR oraz zmianę wskaźnika powierzchni biologicznie czynnej w strefie B z 60% na 70% (zgodnie ze studium oraz z projektem mpzp) oraz w strefie C z 30% na 60%.*

*Jednocześnie zwracam uwagę, że dla strefy urbanistycznej oznaczonej w projekcie planu symbolem 9UO/US przyjęto wskaźnik minimalnej powierzchni biologicznie czynnej na poziomie 10%, gdyż ten teren będzie przeznaczony pod usługi oświaty, sportu i rekreacji. W*

*projekcie zarządzenia obszar 9UO/US znajduje się w granicach strefy B otuliny rezerwatu przyrody "Morysin", w której przyjęto 60% wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej.*

*Wobec powyższego wnoszę również o dostosowanie w/w wskaźnika w strefie B do ustaleń dla strefy 9UO/US przyjętych w projekcie planu."*

**Wniosek uwzględniono i wpisano w treść projektu planu ochrony.** Po analizie zmian w zakresie powierzchni biologicznie czynnej w otulinie rezerwatu przyrody Morysin Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie uznał, iż zmiany te można wprowadzić do projektu planu ochrony bez szkody dla celu ochrony rezerwatu.

b) *„wykreślenie zapisu w § 2 ust. 2 pkt 6 projektu zarządzenia. Zgodnie z informacjami przedstawionymi na wstępie, część terenu, stanowiącego otulinę rezerwatu przyrody "Morysin" znajduje się na terenie projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie Stawu Zawadowskiego, jak również na terenie, dla którego obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:*

*- mpzp Wilanowa Wschodniego Niskiego uchwalony uchwałą Nr 883 Rady Gminy Warszawa-Wilanów dnia 12 września 2002 r. (Dz. Urz. Woj. Maz. z 2002 r., 289, poz. 7601) - zachodni fragment otuliny rezerwatu przyrody "Morysin" ,*

*- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru Zawad i Kępy Zawadowskiej, uchwalony uchwałą Nr 749 Rady Gminy Warszawa-Wilanów dnia 27 czerwca 2002 r. (t.j. Dz. Urz. Woj. Maz. z 2002 r., Nr 259, poz. 6662) - południowo-wschodni oraz północno-wschodni fragment otuliny rezerwatu,*

*- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego zmieniający miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru Zawad i Kępy Zawadowskiej w części dotyczącej terenów położonych pomiędzy rzeką Wilanówką, ul. Wał Zawadowski i bocznica kolejową EC Siekierki, uchwalony uchwałą Nr 333 Rady Gminy Warszawa-Wilanów dnia 8 maja 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Warszawskiego z 1998 r., Nr 35, poz. 115) - północno-wschodni fragment otuliny rezerwatu.*

*Zatem wnoszę o skreślenie zapisu, mówiącego o tym, że jednym z przyrodniczych i społecznych uwarunkowań realizacji celów ochrony rezerwatu jest ograniczanie inwestycji budowlanych w otulinie rezerwatu, gdyż zapis ten pozostaje w sprzeczności z obowiązującym prawem miejscowym.*

*Innym rozwiązaniem jest ograniczenie obszaru otuliny rezerwatu oraz dostosowanie jego ustaleń do obowiązujących aktów prawnych, tj. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego m.st. Warszawy oraz w/w miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, jak również opracowywanego miejscowego planu*

*zagospodarowania przestrzennego w rejonie Stawu Zawadowskiego. Jednocześnie zwracam uwagę, iż w obecnym stanie prawnym ustanowienie otuliny na obszarach graniczących z rezerwatem jest działaniem fakultatywnym.”.*

**Wniosku nie uwzględniono w treści projektu planu ochrony.** Paragraf 2 ust. 2 projektu planu ochrony zawiera ogólnie zdefiniowane uwarunkowania realizacji celu ochrony rezerwatu. Paragraf ten nie wprowadza natomiast ustaleń co do sposobu zagospodarowania przestrzennego tej części otuliny rezerwatu. Wskazane we wniosku Zastępcy Burmistrza Dzielnicy Wilanów dokumenty planistyczne nie stoją w sprzeczności z projektem planu ochrony.

*„Udostępnienie rezerwatu przyrody "Morysin" na cele edukacyjno-turystyczne lub wyłącznie na cele turystyczne północno-wschodniej części rezerwatu. W projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie Stawu Zawadowskiego wyznaczono tereny zieleni naturalnej nadrzecznej (strefa 4ZZ-ZR), które są terenami publicznie dostępnymi. W obrębie strefy 4ZZ-ZR zaprojektowano ciągi pieszo-rowerowe wzdłuż rzeki Wilanówki wraz z postulowanymi ciągami pieszo-rowerowymi przechodzącymi na drugą stronę rzeki Wilanówki, tj. na teren rezerwatu przyrody "Morysin". Zatem wnoszę o możliwość połączenia ścieżek przyrodniczo-historycznych, o przebiegu wyznaczonym na załączniku graficznym Nr 8 do projektu zarządzenia, z ciągami pieszorowerowymi, wyznaczonymi w projekcie planu miejscowego. Sugeruję również rozważyć możliwość dostępu do rezerwatu przyrody "Morysin" od północno-wschodniej strony, co byłoby możliwe biorąc pod uwagę układ planowanych ciągów pieszo-rowerowych wyznaczonych w projekcie planu miejscowego. Dostępność rezerwatu stanowiłaby kontynuację terenów zieleni naturalnej ogólnodostępnej, wyznaczonej w projekcie planu.”.*

**Wniosku nie uwzględniono w treści projektu planu ochrony.** Rezerwat z racji obowiązujących w nim zakazów nie jest terenem ogólnodostępnym i stanowi on najwyższą formę ochrony, której zadaniem jest ochrona szczególnie cennych walorów zarówno przyrodniczych, jak i kulturowych. Cechą rezerwatu, uniemożliwiającą jego udostępnienie w szerszym, od założonego w projekcie planu ochrony, zakresie, jest jego niewielka powierzchnia. Mała chłonność i pojemność turystyczna tego obiektu sprawia, że możliwy sposób dopuszczenia do poruszania się na jego obszarze, bez szkody dla walorów przyrodniczych i kulturowych tego miejsca musi być ograniczony. Z tego tytułu, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie udostępnił rezerwat jedynie w części kierując się zachowaniem celu ochrony. Część północno - wschodnia rezerwatu jest swoistym matecznikiem dla zwierząt bytujących w tym obiekcie przyrodniczym. Jest to jedyne miejsce

w którym fauna zamieszkująca ten teren może odnaleźć ciszę i spokój, może mieć zapewnione schronienie i warunki do wychowywania młodych. Dopuszczenie ciągów pieszo rowerowych od strony rzeki Wilanówki byłoby równoznaczne z eliminacją tego miejsca z pełnienia funkcji „matecznika”, schronienia dla zwierząt. Z tego tytułu, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie nie udostępnił północno - wschodniej części rezerwatu do ruchu rowerowego i pieszego ponieważ stanowiłoby to zagrożenie dla jego walorów przyrodniczych. Należy przy tym wskazać, że zaplanowany w projekcie planu ochrony sposób udostępnienia rezerwatu pozwala społeczeństwu w pełni poznać walory rezerwatu zarówno kulturowe jak i przyrodnicze, w tym również od strony wody w sposób określony w projekcie planu ochrony.

- c) *„Wykluczające się zapisy projektu zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z projektem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie Stawu Zawadowskiego.*

<i>Projekt zarządzenia RDOŚ w Warszawie w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Morysin"</i>	<i>projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie Stawu Zawadowskiego</i>
<i>§ 7 ust. 2 lit. a triet drugi (. . .) wyklucza się wykonywanie trwałych, otwartych wykopów ziemnych i obniżeń oraz trwałych wyniesień i podwyższeń § 7 ust. 2 lit. a triet trzeci ustala się zachowanie stosunków wodnych</i>	<i>§ 12 ust. 1 pkt 2 lit. d dopuszcza się wykonanie ujęcia wód podziemnych na terenie 3ZPIWS, wyłącznie na potrzeby ogólnego dostępnego punktu czerpalnego § 12 ust. 1 pkt 4 lit. f dopuszcza się na terenach ZPIWS, ZZ-ZR realizację rowów otwartych i zbiorników retencyjno-infiltracyjnych jako odbiorników wód opadowych</i>
<i>§ 7 ust. 2 lit. b triet czwarty możliwość lokalizacji obiektów o funkcji usługowej, z zaleceniem by ich udział kształtował się maksymalnie do 40% powierzchni zabudowy w strefie</i>	<i>§ 15 ust. 2 pkt 4 wskaźnik powierzchni zabudowy: maksymalnie 0,2 § 22 ust. 2 pkt 2 wskaźnik powierzchni zabudowy: maksymalnie 0,3</i>

<p>§ 7 ust. 2 lit. a triet pierwszy zachowanie minimum 90% powierzchni biologicznie czynnej (. . .)</p> <p>§ 7 ust. 2 lit. c triet pierwszy zachowanie minimum 30% powierzchni biologicznie czynnej (. . .)</p>	<p>§ 18 ust. 2 pkt 2 minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej: 60%</p> <p>§ 19 ust. 2 pkt 4 minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej: 60%, dla usług: 30%</p> <p>§ 20 ust. 2 pkt 2 minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej: 60%</p> <p>§ 21 ust. 2 pkt 2 minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej: 60%</p> <p>§ 23 ust. 2 pkt 2 minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej: 60%</p>
<p>§ 7 ust. 2 lit. a triet siódmy wykluczenie nowej zabudowy mieszkaniowej</p>	<p>§ 18 ust. 1 wyznacza się teren oznaczony symbolem 5 MN, dla którego ustala się przeznaczenie podstawowe: zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna</p> <p>§ 19 ust. 1 pkt 1 wyznacza się teren oznaczony symbolem 6 MN, dla którego ustala się przeznaczenie podstawowe: zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna</p> <p>§ 20 ust. 1 wyznacza się teren oznaczony symbolem 5 MN dla którego ustala się przeznaczenie podstawowe: zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna</p>

zatem wnoszę o ujednoczenie zapisów obu projektów aktów prawnych.”.

**Wniosek uwzględniono i wpisano w treść projektu planu ochrony** z wyjątkiem zapisu dotyczącego dopuszczenia wykonania ujęcia wód podziemnych na terenie oznaczonym w projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego symbolem 3ZPIWS. Z uwagi na fakt, że projekt planu miejscowego nie był uzgodniony z RDOŚ Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie nie miał możliwości zapoznania się z prognozą jego wpływu na środowisko przyrodnicze w tym na rezerwat Morysin. Zaplanowane

w projekcie miejscowego planu ujęcie wód podziemnych może potencjalnie negatywnie oddziaływać na cel ochrony rezerwatu np. poprzez tzw. lej depresyjny powstały podczas poboru wód. RDOŚ w Warszawie nie posiada żadnych danych parametrycznych dotyczących tego ujęcia co uniemożliwia ustalenie zasięgu wpływu ujęcia.

- d) *„Zapis w § 7 ust. 1 pkt 2 wyklucza realizację nowej infrastruktury technicznej, czyli wszelkich sieci i przyłączy, na terenie rezerwatu. Należy zwrócić uwagę na występującą zabudowę na terenie rezerwatu przyrody "Morysin", której prawidłowe funkcjonowanie może być uzależnione od dostępności mediów (woda, prąd, gaz, telekomunikacja, kanalizacja) oraz odpowiedniego dojazdu. Wprowadzenie zapisu uniemożliwiającego realizację nowej infrastruktury technicznej, może spowodować poważne utrudnienia w zakresie zaopatrzenia w ww. media.”.*

**Wniosek uwzględniono i wpisano w treść projektu planu ochrony.** Projekt planu ochrony dopuszcza możliwość realizacji nowej infrastruktury, jeżeli będzie ona związana z funkcjonowaniem „Gajówki”.

- e) *„Ustalenia w projekcie zarządzenia o likwidacji ogródków działkowych mogą być sprzeczne z innymi aktami prawnymi. Zapisy projektu zarządzenia dotyczące zamiaru likwidacji ogródków działkowych mogą pozostawać w sprzeczności z obowiązującym stanem prawnym. Warto dodać, że w chwili obecnej ustawodawstwo wobec ogródków działkowych jest w trakcie zmiany, a co za tym idzie nie jest jeszcze ustalony tryb likwidacji ogródków działkowych. Zatem sugeruję, aby skonsultować zapisy dotyczące likwidacji ogródków działkowych z obsługą prawną.”.*

**Wniosku nie uwzględniono w treści projektu planu ochrony.** Obecnie zarządzający terenem rezerwatu Morysin wszczął procedurę usunięcia „ogródków działkowych” wobec powyższego zapisy projektu planu ochrony nie są sprzeczne ze stanem faktycznym. Ponadto ogródki są miejscem rozprzestrzeniania się gatunków obcych na teren rezerwatu, z ich funkcjonowaniem wiąże się również dodatkowy ruch pieszy, samochodowy, zakłócanie ciszy itp. Likwidacja ogródków z terenu rezerwatu jest również zbieżna z koncepcją ochrony zaproponowaną w zarządzeniu.

- f) *„Korekta zapisu w tabeli pod nazwą „Wskazania obszarów i miejsc udostępnianych dla celów naukowych, edukacyjnych i turystycznych oraz określenie sposobów ich udostępniania”, stanowiącej załącznik Nr 6 do projektu zarządzenia. W kolumnie oznaczonej jako „Sposób udostępniania” należy zawrzeć zapis odnoszący się do obiektów zabytkowych, który dopuszczałby możliwość remontu obiektów zabytkowych, np. w następującej formie:*

<i>Lp.</i>	<i>Cel udostępniania</i>	<i>Obszary i miejsca udostępniane</i>	<i>Sposób udostępniania</i>
1.	<i>Edukacyjno-turystyczny</i>	(...) 5) obiekty zabytkowe – „Pałacyk z Rotundą”, „Domek Stróża”, „Most Rzymski”, „Pomnik Bitwy pod Raszynem”, „Brama”, zgodnie z załącznikiem nr 7.	(...) 5) dopuszcza się ruch pieszy i zwiedzanie na zasadach określonych przez Muzeum Pałac w Wilanowie. <b>Dopuszcza się remont obiektów zabytkowych wg wytycznych Konserwatora Zabytków zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.</b>

**Wniosku nie uwzględniono w treści projektu planu ochrony.** Rolą załącznika nr 6 do projektu zarządzenia jest wskazanie na terenie rezerwatu obszarów i miejsc udostępnionych dla celów naukowych, edukacyjnych i turystycznych oraz określenie sposobu ich udostępniania. Załącznik ten nie definiuje natomiast działań jakie należy prowadzić na obiektach zabytkowych, ponieważ zostało to określone w załączniku nr 2 do zarządzenia. Należy również wskazać, że umieszczenie w załączniku nr 6 informacji o konieczności prowadzenia na obiektach zabytkowych działań ochronnych, stanowiłoby wykroczenie poza ramy ustalone ustawą o ochronie przyrody.

- g) „*Wobec oczekiwań społecznych oraz planowanego sposobu zagospodarowania obszarów sąsiadujących z rezerwatem przyrody "Morysin" celowym jest ponowne rozważenie definicji celów, jakie przyświecają realizacji planu ochrony rezerwatu w taki sposób, aby umożliwić wdrożenie funkcji edukacyjnej i udostępnić ludności walory przyrodnicze tego obszaru, umożliwiając dostęp od ul. Sytej oraz przez kładkę od strony zachodniej i definiując trzy ścieżki edukacyjne. Proszę o analizę i rozważenie możliwości określenia statusu formalno-prawnego tego obszaru w sposób, który umożliwi zwiększenie dostępności tego terenu dla mieszkańców, co spełniłoby wielokrotnie wyrażane przez nich postulaty w tej kwestii.*”

**Wniosku nie uwzględniono w treści projektu planu ochrony.** Rezerwat z racji obowiązujących w nim zakazów nie jest terenem ogólnodostępnym i stanowi on najwyższą formę ochrony, którą chroni się szczególnie cenne walory zarówno przyrodnicze, jak i kulturowe tego miejsca. Cechą rezerwatu, uniemożliwiającą jego udostępnienie w szerszym, od założonego w projekcie planu ochrony, zakresie, jest jego niewielka powierzchnia. Mała

pojemność turystyczna tego obiektu sprawia, że możliwy sposób dopuszczenia do poruszania się na jego obszarze, bez szkody dla walorów przyrodniczych i kulturowych tego miejsca, został ograniczony. Należy przy tym wskazać, że zaplanowany w projekcie planu ochrony sposób udostępnienia rezerwatu pozwala społeczeństwu w pełni poznać jego walory przyrodnicze i kulturowe.

## 2) Towarzystwo Społeczno-Kulturalne „Miasto-Ogród Sadyba”

- a) *„Rezerwat „Morysin wraz z otuliną (las, łągi, jezioro, cieki wodne, tereny zielone, w tym tereny uprawne, tereny zabudowane, infrastruktura techniczna) jest bardzo złożonym systemem o wybitnej współzależności wszystkich składowych. Podstawowe znaczenie ma „zachowanie stosunków wodnych” (§ 7, strefy B, C, D E – brak odniesienia do strefy A). Za tym ogólnym sformułowaniem nie stoją konkrety. Nie jest nim (p. § 2, 2, 4) „zachowanie . . . w szczególności poziomu zwierciadła wody płynącej Kanałem Sobieskiego”, bo poziom ten zależy wprost i „w szczególności” od poziomu wody Jeziorka Wilanowskiego i rzeki Wilanówka, a to z kolei nie tylko od dopływu wód, ale także od zachowania „w szczególności” poziomu wód gruntowych, a te z kolei – na co można mieć wpływ – w najwyższym stopniu od **intensywności i sposobu urbanizacji w otulinie**. Ważna sprawa: wody gruntowe – w ogóle nie są wymienione w projekcie planu ochrony. Sprawy nie załatwia Załącznik Nr 1, który zidentyfikowane zagrożenie „zaburzenia w gospodarce wodnej” proponuje eliminować przez „Utrzymanie i odtworzenie reżimu przepływów wód” poprzez „oszacowanie przepływów”, „budowę i dostosowanie pracy urządzeń hydrotechnicznych”, „poprawę gospodarki wodno-ściekowej w zlewni rzeki Wilanówki”. Tu chodzi nie tylko o to, że rzecz jest niekompletna (np. Jezioro Wilanowskie w sposób podstawowy zasila wodą kanał Służewiecki), ale nie wiadomo kto jest odpowiedzialny, za jakie i skąd wzięte pieniądze ma oszacować i naprawiać ową „gospodarkę wodno-ściekową”. W tym zakresie projekt planu ochrony ogranicza się zatem do słów, za którymi nie kryją się konkrety.”*

**Wniosku nie uwzględniono w treści projektu planu ochrony.** Projekt planu ochrony został przygotowany w oparciu o dokumentację, w której przeprowadzono ocenę stanu przyrody i na tej podstawie zaplanowano konkretne działania. Wszystkie przewidziane do realizacji działania zostały zdefiniowane z uwzględnieniem celu ochrony rezerwatu i ukierunkowane są one na jego utrzymanie. Najważniejszym działaniem z przyrodniczego punktu widzenia jest utrzymanie właściwego poziomu wód kanału Sobieskiego zasilających rezerwat. Projekt planu ochrony może planować do wykonania działania ochronne wyłącznie na obszarze rezerwatu i dlatego zaplanowano w nim piętrzenie wód Kanału Sobieskiego, który wchodzi w skład rezerwatu. Natomiast dla pozostałych zbiorników wodnych znajdujących się poza



granicami rezerwatu, jak np.: Jezioro Wilanowskie, plan ochrony nie może wskazywać do wykonania działań ochronnych, lecz może jedynie wprowadzać ustalenia, co do sposobu ich zagospodarowania. Celem zachowania właściwego reżimu wodnego, projekt planu ochrony przewiduje, w formie ustaleń, a nie w formie działań ochronnych, np.: możliwość połączenia Jeziora Wilanowskiego z Jeziorem Sielanka. Planem ochrony rezerwatu nie wskazuje się podmiotów odpowiedzialnych za wykonanie konkretnych działań, gdyż byłoby to nieupoważnionym wykroczeniem poza ustalone ramy prawa.

- b) *„Jednym z największych zagrożeń rezerwatu jest nasilająca się urbanizacja w jego otulinie. Projekt planu ochrony identyfikuje w Załączniku Nr 1 to zagrożenie – „Rozwój zabudowy mieszkaniowej oraz obsługującej ją infrastrukturę techniczną” i proponuje to zagrożenie eliminować przez „Wprowadzenie odpowiednich ustaleń ... w zakresie dotyczącym ograniczenia zabudowy w otoczeniu rezerwatu”. A co konkretnie „ograniczono” w projekcie ochrony rezerwatu? – p. § 7. W strefie A (min. 90 % powierzchni biologicznie czynnej) brak zaś ustaleń dotyczących zabudowy dla pozostałej części terenu. W strefie B (min. 60 % powierzchni biologicznie czynnej) „możliwość lokalizacji obiektów o funkcji usługowej... maksymalnie do 40% powierzchni zabudowy w strefie”. Żadnych ustaleń i ograniczeń co do wskaźników tej zabudowy tj. wysokości zabudowy, intensywności zabudowy. Brak też ustaleń dla innych funkcji w tym zabudowy mieszkaniowej? W strefie C ustala się „wykluczenie nowej zabudowy mieszkaniowej”, ale pozostawia się „możliwość przebudowy istniejącej”, bez odniesienia jakiej to dotyczy zabudowy (wszelkiej ?) i w jakim stopniu ta przebudowa ma się odbywać. Czy możliwa jest „przebudowa” bez ograniczeń. Projekt planu w strefach D i E nie odnosi się do zabudowy usługowej. W efekcie projekt w minimalnym stopniu realizuje postulat: „ograniczenie zabudowy w otoczeniu rezerwatu”,*

**Wniosku nie uwzględniono w treści projektu planu ochrony.** Zdefiniowane dla otuliny ustalenia regulują najważniejsze, z punktu widzenia celu ochrony rezerwatu kwestie. Kluczowym dla rezerwatu jest pozostawienie powierzchni biologicznie czynnej na poziomie umożliwiającym swobodne wsiąkanie i przepływ wód zasilających ekosystemy rezerwatu. Wysokość obiektów budowlanych, czy też ich przeznaczenie jest kwestią drugorzędą niemającą wpływu na zachowanie celu ochrony rezerwatu. Największy udział powierzchni biologicznie czynnej pozostawia się na obszarach bezpośrednio graniczących z rezerwatem, gdyż one mają kluczowe znaczenie dla utrzymania w nim właściwego reżimu wodnego. W miarę zwiększania się odległości od rezerwatu procent powierzchni biologicznie czynnej może ulec stopniowemu zmniejszeniu, jednak jego procent w dalszym ciągu pozostawia się na poziomie niezagrażającym przyrodzie rezerwatu.

- c) „Sprawą kluczową dla każdego projektu ochrony jest definicja powierzchni biologicznie czynnej – zacytujmy – „rozumianej jako powierzchnię pokrytą roślinnością lub czasowo jej pozbawioną, nie zabudową, wolną od jakichkolwiek sztucznych nawierzchni utrudniających wsiąkanie wody opadowej w grunt, bilansowanej w skali całej strefy, której koncentrację proponuje się w sąsiedztwie rezerwatu.” Pytanie 1. O powierzchnię biologicznie czynną czasowo pozbawioną roślinności: powierzchnia biologicznie czynna oznacza, że z zasady nie wolno na niej niczego niszczyć. Czemu zatem służy owa „czasowość” w definicji? Pytanie 2. O „sztuczne nawierzchnie utrudniające wsiąkanie wody opadowej w grunt”. To zrozumiałe, że takich nie wolno, ale czy wolno w takim razie stosować sztuczne nawierzchnie nieutrudniające wsiąkania wody w grunt? – a są takie! Pytanie 3. O wsiąkanie wody opadowej w grunt, bilansowanej w skali całej strefy, której koncentrację proponuje się w sąsiedztwie rezerwatu.” Ta definicja pojęcia o kluczowym znaczeniu dla planu ochrony jest przykładem nierzadko używanego w projekcie języka, dalekiego od precyzji i logiki – z wyraźną szkodą dla celu jakiemu ma służyć.”

**Wniosku nie uwzględniono w treści projektu planu ochrony.** Rezerwat zasilany jest m.in. wody przez wody opadowe wsiąkające w grunt z powierzchni biologicznie czynnej otuliny. Utrzymanie powierzchni biologicznie czynnej otuliny w należytym stanie, ma kluczowe znaczenie dla zachodzących w rezerwacie procesów przyrodniczych, w szczególności w zakresie retencji i infiltracji wody. Powierzchnią biologicznie czynną jest gleba, jako twór geologiczny, bez względu na to czy jest ona pokryta roślinnością, czy też jest jej pozbawiona. Część terenów graniczących z rezerwatem użytkowanych jest w formie pól uprawnych i normalnym jest występujący tu czasowy brak roślinności np.: po wykonaniu orki glebowej. Czasowe usunięcie z pól uprawnych roślin i pozostawienie ich w formie tzw. „ostrej skiby” nie sprawia, że przestają one pełnić rolę powierzchni biologicznie czynnej. Z tych względów, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie wprowadził zapis mówiący o możliwości wystąpienia czasowego pozbawienia z roślin powierzchni biologicznie czynnej. W ramach utrzymania powierzchni biologicznie czynnej przewidziano również możliwość wprowadzenia sztucznych nawierzchni umożliwiających swobodne wsiąkanie wody w grunt. Są to np. sztuczna trawa na boiskach.

Wniosek uznano za słuszny w części mówiącej o bilansowaniu powierzchni biologicznie czynnej w skali całej strefy, której koncentrację zaproponowano w sąsiedztwie rezerwatu i poprawiono w jej zakresie projekt planu ochrony poprzez wykreślenie tego sformułowania.

- d) „W załączniku Nr 1 wprowadzono zapis o wyeliminowanie zagrożenia „penetracji terenu” rezerwatu przez „likwidację nielegalnie wybudowanej na Kanale Sobieskiego kładki” – przy

*jednoczesnym przyjęciu ( w tym samym Załączniku), że „niekorzystne zmiany stosunków wodnych” w tym kanale będą eliminowane przez „Utrzymanie, za pomocą istniejącej zastawki, właściwych rzędnych piętrzenia (jego) wód.” Rzec w tym, że ta „nielegalna kładka” jest koniecznym i niezbędnym elementem tej zastawki, bo służy jej oczyszczaniu z gromadzących się na zastawce zanieczyszczeń i konserwacji.”*

**Wniosku nie uwzględniono w treści projektu planu ochrony.** Wnoszący uwagę nie wskazał dowodów, na których się oparł wysuwając formułowanie, że metalowa kładka służy celom zastawki piętrzącej wodę na Kanale Sobieskiego. Na podstawie posiadanej dokumentacji, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie ustalił, że urządzenie hydrologiczne piętrzące wody Kanału Sobieskiego zostało wybudowane bez znajdującej się na nim metalowej kładki, a rozbudowanie go o metalową kładkę nastąpiło na długo po jego wybudowaniu i dokonała tego, bez wymaganych zezwoleń, osoba nieuprawniona. Celem rozbudowania urządzenia o metalową kładkę była chęć wykorzystywania go dla celów komunikacyjnych. Z tego tytułu nie może znaleźć się w projekcie planu ochrony informacja o tym, że znajdująca się na urządzeniu hydrologicznym metalowa kładka została w raz z nim wybudowana celem zapewnienia właściwej jego obsługi.

e) *„Przedstawiony projekt planu ochrony rezerwatu przyrody Morysin jest niedopracowany i niedomyślany i tym samym wymaga gruntownego przeanalizowania i wniesienia zasadniczych zmian.”* Uwaga zbyt ogólna. Nie pozwała na odniesienie się do niej w uzasadnieniu.

3) Przewodniczący Rady Dzielnicy Wilanów Miasta Stołecznego Warszawy przesłał kserokopię Uchwały Komisji Ochrony Środowiska i Planowania Przestrzennego Rady Dzielnicy Wilanów M. ST. Warszawy w sprawie wniesienia uwag do projektu planu ochrony dla rezerwatu przyrody Morysin zawierającą następujące wnioski:

a) *„Wnioskuje się o przeanalizowanie statutu prawnego rezerwatu Morysin pod kątem jego funkcjonowania, jako obszaru, o tak restrykcyjnej formie ochrony przyrody uniemożliwiającej dostęp mieszkańców do tego rejonu. Jednocześnie wnioskuje się o rozważenie objęcia tego terenu alternatywną formą ochrony przyrody, jaką jest Park Krajobrazowy.”*

**Wniosku nie uwzględniono w treści projektu planu ochrony.** Zgodnie z art. 13 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody likwidacja rezerwatu przyrody może nastąpić wyłącznie z chwilą bezpowrotnej utraty jego wartości przyrodniczych. Sporządzona na potrzeby opracowania projektu planu ochrony dokumentacja potwierdza wysokie walory przyrodnicze i kulturowe rezerwatu Morysin. Porastające obszar rezerwatu lasy łęgowe należą do jednych z najokazalszych i najcenniejszych w województwie mazowieckim, a ich cenność

i wartość naukowa wzrasta z roku na rok. Można tutaj obserwować naturalne procesy zachodzące w sztucznie niegdyś ukształtowanym przez człowieka założeniu parkowym, który pozostawiony samemu sobie odrodził się w las o cechach naturalnych. Ponadto należy wskazać, że likwidacja rezerwatu może mieć miejsce wyłącznie w procedurze przewidzianej w art. 13 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody.

- b) *„Wnioskuje się o zweryfikowanie zapisów planu ochrony rezerwatu Morysin z projektem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie Stawu Zawadowskiego pod kątem dostępności dla mieszkańców od strony ul. Sytej oraz dostosowanie układu ciągów pieszo-rowerowych do układu ścieżek w projektowanym planie ochrony rezerwatu.”*

**Wniosku nie uwzględniono w treści projektu planu ochrony.** Rezerwat z racji obowiązujących w nim zakazów nie jest terenem ogólnodostępnym i stanowi on najwyższą formę ochrony, którą chroni się szczególnie cenne walory zarówno przyrodnicze, jak i kulturowe tego miejsca. Cechą rezerwatu, uniemożliwiającą jego udostępnienie w szerszym, od założonego w projekcie planu ochrony, zakresie, jest jego niewielka powierzchnia. Mała pojemność turystyczna tego obiektu sprawia, że możliwy sposób dopuszczenia do poruszania się na jego obszarze, bez szkody dla walorów przyrodniczych i kulturowych tego miejsca, został częściowo ograniczony. Z tego tytułu, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie nie mógł w szerszym zakresie udostępnić rezerwatu, gdyż stanowiłoby to zagrożenie dla obiektu chronionego. Należy przy tym wskazać, że zaplanowany w projekcie planu ochrony sposób udostępnienia rezerwatu pozwala społeczeństwu poznać jego walory przyrodnicze i kulturowe.

- c) *„Wnioskuje się o udostępnienie wejścia do rezerwatu Morysin od strony Kanału Sobieskiego poprzez kładkę na zastawce spiętrzającej wodę.”*

**Wniosek uwzględniono w treści projektu planu ochrony w następujący sposób.** Znajdująca się na terenie rezerwatu kładka została wybudowana na urządzeniu hydrotechnicznym piętrzącym wody Kanału Sobieskiego. Samo urządzenie zostało wybudowane przed uznaniem rezerwatu i jego przeznaczeniem jest, zgodnie z wydanym pozwoleniem wodnoprawnym, piętrzenie wody. Rozbudowanie go o metalową kładkę nastąpiło po uznaniu rezerwatu, bez wymaganych prawem zezwoleń i nie było związane z funkcjonowaniem tego urządzenia. Zgodnie z obowiązującym prawem plan ochrony dla rezerwatu przyrody nie jest aktem prawnym służącym do legalizacji samowolnie wybudowanych obiektów, jak i do nakazywania ich rozbiórki. Tego rodzaju kwestie rozstrzygane są na drodze administracyjnej w odrębnym trybie. Dlatego, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie podjął decyzję o nie wpisywaniu w projekcie planu

ochrony zapisów regulujących sprawę dalszego istnienia na terenie rezerwatu kładki. Uwzględniając wolę właściciela zastawki, który na chwilę obecną nie przewiduje wpuszczenia na nią ruchu pieszego, oraz wolę społeczeństwa, które chce wykorzystywać zastawkę do celów komunikacyjnych Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie widzi możliwość ewentualnego wybudowania na zastawce szlaku pieszego i powiązania go z miejscami wyznaczonymi w projekcie planu ochrony do poruszania się po rezerwacie z chwilą kiedy właściciel tego obiektu usankcjonuje jego stan prawny w taki sposób, że zastawka będzie mogła pełnić poza obecną funkcją piętrzącą również funkcję komunikacyjną. Należy w tym miejscu wskazać, że plan ochrony rezerwatu nie jest aktem prawnym mogącym zmieniać przeznaczenie wodnych urządzeń hydrotechnicznych. Zmiana przeznaczenia tych funkcji może nastąpić na wniosek właściciela urządzenia w trybie postępowania administracyjnego przewidzianego przez ustawę prawo wodne. Z chwilą kiedy władający urządzeniem hydrotechnicznym uzna, że możliwe jest przekształcenie pełnionych przez nie funkcji, tak aby mogło ono służyć celom komunikacyjnym i doprowadzi stan istniejący do stanu zgodnego z prawem, będzie mógł wystąpić do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie o wyznaczenie na tym obszarze miejsc dopuszczonych do ruchu pieszego w trybie art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy o ochronie przyrody. Zgodnie z tą regulacją prawną, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie może, w drodze zarządzenia wyznaczyć tutaj szlak do ruchu pieszego.

- d) *„Wnioskuje się o udostępnienie wschodniej części rezerwatu lokalnej społeczności poprzez dopuszczenie wybudowania przejścia na rzece Wilanówce od strony Stawu Zawadowskiego.”*  
**Wniosku nie uwzględniono w treści projektu planu ochrony.** Projekt planu ochrony zakłada, że rzeka Wilanówka będzie swojego rodzaju naturalnym buforem, zabezpieczającym rezerwat przed nadmierną jego penetracją od strony wschodniej i północnej. Mała pojemność turystyczna tego obiektu sprawia, że możliwy sposób dopuszczenia do poruszania się na jego obszarze, bez szkody dla walorów przyrodniczych i kulturowych tego miejsca, został częściowo ograniczony. Teren wschodniej części rezerwatu, od strony rzeki Wilanówki, z przyrodniczego punktu widzenia stanowi cenny obszar siedlisk łągowych i tzw. matecznik dla bytujących w rezerwacie zwierząt. Brak możliwości przemieszczania się osób przez rzekę Wilanówkę sprzyja ochronie naturalnych procesów zachodzących w tych zbiorowiskach leśnych i chroni rezerwat również przed kradzieżą drewna z jego obszaru. Sygnały o takim procederze przekazywane były przez pracowników Wilanowa.
- e) wniosek *„Wnioskuje się o utrzymanie wszystkich dotychczasowych ścieżek pieszych i nadanie im nazw o charakterze edukacyjnym (wykreślenie z projektu zapisu o likwidacji ścieżek).”*

**Wniosku nie uwzględniono w treści projektu planu ochrony.** Na terenie rezerwatu w chwili obecnej nie ma wyznaczonych żadnych ścieżek czy też szlaków, a wskazanie obszarów udostępnionych dla społeczeństwa nastąpi dopiero poprzez plan ochrony. Wydeptywanie coraz to nowszych ścieżek w rezerwacie było wynikiem jego niekontrolowanej penetracji. Projekt planu ochrony zakłada wprowadzenie w tej kwestii ładu przestrzennego wskazując w rezerwacie obszary, które bez szkody dla jego walorów mogą zostać udostępnione społeczeństwu. Z przeprowadzonej przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie oceny wynika, że pozostawienie wszystkich nielegalnie wydeptanych ścieżek stanowiłoby zagrożenie dla rezerwatu. Wychodząc naprzeciwko oczekiwaniom społecznym wyznaczono w planie ochrony sieć obszarów udostępnionych do ruchu pieszego, które umożliwiają zainteresowanym obcowanie z przyrodą i zabytkami kultury, również od strony wody.

- f) wniosek *„Wnioskuje się o zweryfikowanie granic rezerwatu w projekcie planu z obecnie funkcjonującymi granicami rezerwatu Morysin.”*

**Wniosku nie uwzględniono w treści projektu planu ochrony.** Granica rezerwatu została ustalona zarządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 14 czerwca 1996 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M. P. z 1996 r. Nr 42, poz. 409) i od czasu uznania za rezerwat nie uległa zmianie. Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 17 czerwca 2010 r. w sprawie rezerwatu przyrody Morysin (Dz. Urz. Woj. Maz. z 2010 r. Nr 155, poz. 3826) granice rezerwatu zostały znowelizowane, celem odniesienia się do aktualnie obowiązującej ewidencji gruntów.

- g) *„Wnioskuje się o doprecyzowanie funkcji przeznaczenia terenu w projekcie planu w poszczególnych strefach”*

**Wniosku nie uwzględniono w treści projektu planu ochrony.** Ustalony ustawą o ochronie przyrody zakres, jaki winien zawierać projekt planu ochrony, nie przewiduje wprowadzania zapisów definiujących funkcję przeznaczenia terenu. Wprowadzenie w projekcie planu ochrony tego typu regulacji stanowiłoby bezpodstawne rozszerzenie ustawowo zdefiniowanego upoważnienia i mogłoby skutkować jego unieważnieniem w trybie nadzoru przez Ministra Środowiska.

#### **4) Muzeum Pałac w Wilanowie.**

*„Udostępniony publicznie projekt planu ochrony dla rezerwatu Morysin informuje i zakłada, że „celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i historycznych fragmentu doliny Wisły wraz z zachowaną resztką lasów łęgowych z licznymi drzewami pomnikowymi oraz bogatą florą i fauną”. Przyrodniczymi i społecznymi*

uwarunkowaniami realizacji powyższego celu są między innymi: "zachowanie zlokalizowanych w rezerwacie zabytków, jako walorów kulturowych podnoszących wartości krajobrazowe tego miejsca" oraz "zachowanie wszystkich płatów poszczególnych typów zbiorowisk roślinnych z licznymi starymi drzewami oraz znacznym udziałem martwego drewna". Muzeum Pałac w Wilanowie pełni w stosunku do rezerwatu Morysin funkcje właścicielskie obligujące go w świetle aktualnych norm prawnych do bardzo wielu kosztownych działań opiekuńczych, w tym właściwego zabezpieczania zabytków kultury materialnej. Szybkie uchwalenie na okres 20 lat planu ochrony powinno bardzo wspomóc nasze wysiłki. Najpoważniejszym utrudnieniem w wykonywaniu funkcji właścicielskich jest obecnie, poza pozyskiwaniem odpowiednich środków i niejasnościami prawnymi (w tym brak planu ochrony) "dzika" (niekontrolowana) penetracja rezerwatu przez osoby nierespektujące nakazu usunięcia się z resztek "ogródków działkowych" (pozostałość z czasów z przed powstania rezerwatu) oraz "turystów na własną rękę" - w tym konno, z psami i na "kładach" oraz wandali niszczących substancję zabytkowych budowli i osób kradnących martwe drewno. Plan zawierający informację o wytyczeniu projektowanych ścieżek edukacyjno-przyrodniczych i przyrodniczo-historycznych pozwoli na ukierunkowanie ruchu odwiedzających i wskazanie miejsc, w których wolno przebywać. Istnieje jednak dodatkowy problem związany z niekontrolowanym napływem ludzi do rezerwatu Morysin. Jest nim kładka na zastawce w Kanale Sobieskiego. Powstała przed laty w innej rzeczywistości prawnej ułatwia przenikanie do wnętrza rezerwatu od strony północnej najmniej widocznej i najtrudniejszej do obserwowania. To głównie tamtędy wchodzi na obszar chroniony grzybiarze i złodzieje drewna. Z obserwacji pracowników Muzeum Pałac w Wilanowie (od ponad roku minimum dwie obserwacje miesięcznie patroli z Muzeum) wynika, że właśnie od strony wschodniej (od lat co roku usuwamy z rzeki Wilanówki nielegalne mostki budowane na zwalonych pniach drzew) i północnej jako słabo widocznych istnieje silna presja najbardziej "szkodliwych" reprezentantów lokalnej społeczności. W związku z powyższym Muzeum Pałac w Wilanowie widzi zasadność utrzymania zawartego w projekcie planu ochrony nakazu usunięcia kładki na zastawce w Kanale Sobieskiego. Jeśli chodzi o inne wybrane zapisy z omawianego projektu planu ochrony to Muzeum Pałac w Wilanowie sugeruje wprowadzenie dodatkowego zapisu mówiącego o dopuszczalności przeprowadzania w najbliższym otoczeniu ścieżek przyrodniczo-historycznych zabiegów chroniących turystów przed przewracaniem się drzew lub ich fragmentów (szczególnie ważne na często odwiedzanej przez matki z dziećmi Wyspie Północnej - okolice Pomnika Bitwy Raszyńskiej) oraz doprecyzowanie (ułatwi to Muzeum planowanie jej wykonania) dopuszczalnego rodzaju

*utwardzenia drogi dojazdowej do Gajówki - sugerujemy utwardzoną drogę żwirową. Podobnie jeśli chodzi o tzw. "małą łąkę". Sugerujemy uściślenie, że chodzi o łąkę jednokośną (zabieg w czerwcu) a zabieg należy wykonać tradycyjną kosą. Proponujemy także, by czas opuszczenia (po uprzednim u uprzątnięciu wszelkiej zabudowy i innego uzbrojenia terenu) nielegalnych ogródków działkowych określić na 12 miesięcy od uprawomocnienia się planu ochrony. Użytkownicy od dawna są informowani o takiej konieczności (Muzeum dysponuje stosowną dokumentacją w tej sprawie) i nie widzimy potrzeby na przedłużanie tego procesu do ujętych w planie 5 lat. Ostatnią dużą kwestią budzącą wątpliwości Muzeum jest sprawa kompatybilności wybranych skutków (konsekwencji) prawnych w kontekście proponowanego planu. Muzeum Pałac w Wilanowie postuluje sprawdzenie przez OŚ zapisów planu ochrony rezerwatu Morysin, zwłaszcza dotyczących otuliny w części obejmującej pola morysińskie, pod kątem ich spójności z zapisami planu ochrony Wilanowskiego Parku Kulturowego załącznika nr 1 do uchwały nr XXXIV/82012012 Rady Miasta Stołecznego Warszawy w sprawie jego zatwierdzenia, w których dopuszczono możliwość lokalizacji związanych z projektem przebudowy Potoku Służewieckiego w celu przerzutu i odprowadzenia oczyszczonego nadmiaru wody do rzeki Wilanówki. Muzeum Pałac w Wilanowie ma nadzieję na wprowadzenie proponowanych uściśleń i postulatów do projektu planu ochrony rezerwatu Morysin i jego jak najszybsze uchwalenie. Brak planu generuje kolejne koszty ponoszone przez Muzeum bez braku możliwości wycofania choć części nakładów dzięki udostępnieniu w sposób zorganizowany tego jakże cennego przyrodniczo i kulturowo terenu.”.*

**Wnioski uwzględnia się w następujący sposób.**

**W części dotyczącej kładki na urządzeniu piętrzącym wodę.**

Znajdująca się na terenie rezerwatu kładka została wybudowana na urządzeniu hydrotechnicznym piętrzącym wody Kanału Sobieskiego. Samo urządzenie zostało wybudowane przed uznaniem rezerwatu i jego przeznaczeniem jest, zgodnie z wydanym pozwoleniem wodnoprawnym, piętrzenie wody. Rozbudowanie go o metalową kładkę nastąpiło po uznaniu rezerwatu, bez wymaganych prawem zezwoleń i nie było związane z funkcjonowaniem tego urządzenia. Zgodnie z obowiązującym prawem plan ochrony dla rezerwatu przyrody nie jest aktem prawnym służącym do legalizacji samowolnie wybudowanych obiektów, jak i do nakazywania ich rozbiórki. Tego rodzaju kwestie rozstrzygane są na drodze administracyjnej w odrębnym trybie. Dlatego, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie podjął decyzję o nie wpisywaniu w projekcie planu ochrony zapisów regulujących sprawę dalszego istnienia na terenie rezerwatu kładki. Uwzględniając wolę właściciela zastawki, który na chwilę obecną nie przewiduje



wpuszczenia na nią ruchu pieszego, oraz wolę społeczeństwa, które chce wykorzystywać zastawkę do celów komunikacyjnych Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie widzi możliwość ewentualnego wybudowania na zastawce szlaku pieszego i powiązania go z miejscami wyznaczonymi w projekcie planu ochrony do poruszania się po rezerwacie z chwilą kiedy właściciel tego obiektu usankcjonuje jego stan prawny w taki sposób, że zastawka będzie mogła pełnić poza obecną funkcją piętrzącą również funkcję komunikacyjną. Należy w tym miejscu wskazać, że plan ochrony rezerwatu nie jest aktem prawnym mogącym zmieniać przeznaczenie wodnych urządzeń hydrotechnicznych. Zmiana przeznaczenia tych funkcji może nastąpić na wniosek właściciela urządzenia w trybie postępowania administracyjnego przewidzianego przez ustawę prawo wodne. Z chwilą kiedy władający urządzeniem hydrotechnicznym uzna, że możliwe jest przekształcenie pełnionych przez nie funkcji, tak aby mogło ono służyć celom komunikacyjnym i doprowadzi stan istniejący do stanu zgodnego z prawem, będzie mógł wystąpić do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie o wyznaczenie na tym obszarze miejsc dopuszczonych do ruchu pieszego w trybie art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy o ochronie przyrody. Zgodnie z tą regulacją prawną, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie może, w drodze zarządzenia wyznaczyć tutaj szlak do ruchu pieszego.

**W części dotyczącej wprowadzenia w projekcie planu ochrony dodatkowego zapisu mówiącego o dopuszczalności przeprowadzania w najbliższym otoczeniu ścieżek przyrodniczo-historycznych zabiegów chroniących turystów przed przewracaniem się drzew lub ich fragmentów.** Upoważnienie zezwalające właścicielowi terenu podejmować w rezerwacie działania zmierzających do eliminacji powstałych zagrożeń dla zdrowia czy też życia ludzi zostało zdefiniowane w art. 15 ust. 2 pkt 3 ustawy o ochronie przyrody. Zgodnie z tą regulacją prawną, podejmowanie wszelkich działań zmierzających do eliminacji zagrożeń, zwolnione jest z obowiązku przestrzegania zakazów obowiązujących na terenie rezerwatu. Zgodnie z zasadami legislacyjnymi, niedopuszczalnym jest regulowanie w planie ochrony, jako akcie niższej rangi niż ustawa, kwestii uregulowanych w ustawie.

**W części dotyczącej dopuszczenia utwardzenia drogi dojazdowej do „Gajówki” wprowadzono zapis umożliwiający wykonanie tej czynności.** Projekt planu ochrony zakłada przeznaczenie „Gajówki” na centrum edukacyjne i z tego tytułu dopuszcza właściwą z nią komunikację drogową (zał. nr 6 i 9 do zarządzenia).

**W części dotyczącej spójności zapisów projektu planu ochrony rezerwatu z ustaleniami Planu Ochrony Wilanowskiego Parku Kulturowego** należy wskazać, że zawarte w ustawie o ochronie przyrody upoważnienie pozwala Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska

w Warszawie do wypowiedziania się w planie ochrony rezerwatu wyłącznie w stosunku do aktów z zakresu planowania przestrzennego, którymi są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego i studium.

**W części dotyczącej koszenia łąki poprawia się projekt planu ochrony w zakresie wskazanym w uwadze (zał. nr 2 i 3).**

**W części dotyczącej skrócenia okresu likwidacji ogródków działkowych z 5 lat na 12 miesięcy** należy wskazać, że skrócenie okresu czasu w jakim można uprzętnąć pozostałości po ogródkach działkowych, może pociągnąć za sobą w następstwie niewykonanie tego działania. W praktyce może okazać się, że np.: rozebranie istniejących obiektów budowlanych i wywiezienie ich pozostałości, będzie czynnością na tyle pracochłonną, że wykonanie jej w ciągu jednego roku okaże się niemożliwe. Dlatego uznano, że pozostawi się dla tej czynności okres pięciu lat, jako swojego rodzaju zabezpieczenie dające pewność, że zostanie ona wykonana.

#### **5) Doc. dr inż. Marek Żelazny**

*wniosek „ Z niepokojem odbieram docierające z otoczenia informacje o zamiarze likwidacji kładki pozwalającej przejść z obszaru Pól Wilanowskich zawartego pomiędzy ulicami Wiertnicza, Augustówka, Zawodzie, a szczególności z obszaru znajdujących się tam ogrodów działkowych, do rezerwatu Leśnego Morysin. Jako mieszkaniec ulicy Klarysewskiej od ponad 40 lat mogę potwierdzić, że kładka ta istniała co najmniej od lat 60-ych ubiegłego stulecia, a według opinii znajomego historyka funkcjonowała nawet w latach okupacji 1939-1945 pozwalając na zaopatrywanie rejonu Sadyby i Wilanowa w produkty żywnościowe ze wsi. W ciągu ostatnich 40 lat regularnie spaceruję trasą z Sadyby obok ogrodów działkowych do Rezerwatu Morysin i spotykam zawsze innych spacerowiczów, dla których jest to ulubiona i najkrótsza trasa pozwalająca na dojście do Rezerwatu. Likwidacja tej kładki wyrządziłaby wielką szkodę setkom ludzi, dla których te spacerory są ważnym elementem walki o zdrowie i przedłużenie życia. W imieniu własnym i wielu sąsiadów stanowczo protestuję przeciwko likwidacji kładki, wręcz przeciwnie, uważam że powinna ona być regularnie konserwowana i zabezpieczana przed zniszczeniem.”*

**Wniosek uwzględniono i wpisano w treść projektu planu ochrony.** Znajdująca się na terenie rezerwatu kładka została wybudowana na urządzeniu hydrologicznym piętrzącym wody Kanału Sobieskiego. Samo urządzenie zostało wybudowane przed uznaniem rezerwatu i jego przeznaczeniem jest piętrzenie wody. Rozbudowanie go o metalową kładkę nastąpiło po uznaniu rezerwatu, bez wymaganych prawem zezwoleń i nie było związane z funkcjonowaniem tego urządzenia. Plan ochrony nie jest aktem prawnym upoważnionym do

legalizacji samowolnie wybudowanych obiektów, jak i do nakazywania ich rozbiórki, gdyż zgodnie z obowiązującym prawem tego typu kwestie rozstrzygane są na drodze administracyjnej. Dlatego, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie podjął decyzję o nie wpisywaniu w projekcie planu ochrony zapisów regulujących sprawę dalszego istnienia na terenie rezerwatu kładki. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie uwzględniając wolę właściciela zastawki, który na chwilę obecną nie przewiduje wpuszczenia na nią ruchu pieszego, oraz wolę społeczeństwa, które chce tę zastawkę wykorzystywać dla celów komunikacyjnych, przewidział w projekcie planu ochrony ewentualną możliwość rozszerzenia miejsc udostępnionych o tę zastawkę. Zapis ten został zawarty w załączniku nr 1 do projektu zarządzenia, poprzez określenie, że ewentualne wybudowanie na zastawce szlaku i powiązanie go z miejscami wyznaczonymi w projekcie planu ochrony nie będzie stanowiło zagrożenia dla rezerwatu, z chwilą kiedy właściciel tego obiektu usankcjonuje jego stan prawny w taki sposób, że zastawka będzie mogła pełnić funkcję komunikacyjną. Należy w tym miejscu wskazać fakt, że znajdująca się na Kanale Sobieskiego zastawka, jest urządzeniem hydrotechnicznym, którego przeznaczeniem jest piętrzenie wody i dla tych celów została ona w tym miejscu wybudowana. Plan ochrony rezerwatu nie jest aktem prawnym mogącym zmieniać przeznaczenie wodnych urządzeń hydrotechnicznych, przekształcając pełnione przez nie funkcje w taki sposób, aby mogły być one użytkowane w odmienny, od założonego, sposób. Zmiana przeznaczenia tych funkcji może nastąpić na wniosek właściciela urządzenia w trybie administracyjnego postępowania przewidzianego przez ustawę prawo wodne. Postępowanie to będzie mogło być przeprowadzone wyłącznie z chwilą kiedy nie będzie ono naruszało przepisów ustawy o ochronie przyrody (na terenie rezerwatu przyrody nadrzędną nad prawem wodnym jest ustawa o ochronie przyrody). Zmiany wprowadzone w projekcie planu ochrony będą pozwalały właścicielowi zastawki ubiegać się o zmianę, na drodze administracyjnej, statutu prawnego tego miejsca, gdyż projekt planu ochrony przewiduje taką ewentualność, w związku z brakiem zagrożenia dla rezerwatu. Z chwilą kiedy władający urządzeniem hydrologicznym uzna, że możliwe jest przekształcenie pełnionych przez nie funkcji, tak żeby mogło ono służyć celom komunikacyjnym i doprowadzi stan istniejący do stanu zgodnego z prawem, będzie mógł wystąpić do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie o wyznaczenie na tym obszarze miejsc dopuszczonych do ruchu pieszego. Ustalona projektem planu ochrony regulacja prawna daje Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Warszawie delegację do zastosowania odrębnego, od planu ochrony, trybu, jaki został zdefiniowany poprzez art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy o ochronie przyrody.

Zgodnie z tą regulacją prawną, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie może, w drodze zarządzenia wyznaczyć szlaki dopuszczone do ruchu pieszego. Należy ponadto wskazać, że planem ochrony nie można wyznaczać szlaków jako obiektów liniowych, a kładka zalicza się do tego typu obiektów.

**a) Urząd Miasta Stołecznego Warszawy, Biuro Stołecznego Konserwatora Zabytków**

- a) *W załączniku Nr 2 do Zarządzenia Nr ..... Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie, określającym działania ochronne na obszarze ochrony czynnej, z podaniem rodzaju, zakresu i lokalizacji tych działań, w poz. 3 dot. Ochrony obiektów zabytkowych na terenie rezerwatu zostało określone, że wszystkie prace wynikające z przepisów regulujących sposób ochrony zabytków i sprawowania nad nimi opieki mają być wykonywane w terminie od końca września do końca lutego. Postulujemy uzupełnienie ustaleń dla ww. działania ochronnego w rubryce „termin wykonania” przez dodanie: „W razie uzasadnionej konieczności (np. w przypadku szeroko zakrojonych prac konserwatorskich) możliwe jest uzyskanie odstępstwa od tego terminu”. Obiekty zabytkowe znajdujące się na terenie rezerwatu przyrody Morysin są bardzo wartościowe, ponieważ zachowały oryginalną substancję zabytkową. Są jednak w bardzo złym stanie technicznym i będą wymagały prac zabezpieczających i prac konserwatorskich. Prace konserwatorskie przy tego rodzaju obiektach wymagają dłuższego czasu a technologie konserwatorskie uniemożliwiają podzielenie prac np. na kilka sezonów. Wykonywanie prac budowlanych w okresie jesienno-zimowym jest wręcz niemożliwe, a zatem sprawowanie opieki konserwatorskiej nad tymi zabytkami zostanie w ten sposób uniemożliwione. Przedłużenie terminu prowadzenia szeroko zakrojonych prac konserwatorskich może decydować zatem o przetrwaniu tych cennych dla zabytków.”*

**Wniosek uwzględniono w treści projektu planu Ochrony (zał. nr 2 wiersz 2).**

**b) Wnioski złożone przez 247 mieszkańców o identycznej treści.**

- a) *„Utrzymanie dotychczasowego wejścia do rezerwatu Morysin od strony Kanalu Sobieskiego poprzez kładkę na zastawce spiętrzającej wodę i za wykreśleniem z projektu sformułowania „nielegalna kładka”. Używanie przez RDOŚ określenia "nielegalna kładka" jest nadużyciem. Drewniana kładka powstała ok. 1958 roku, a więc ponad pół wieku temu. Do dziś zachowała się oryginalna masywna balustrada, wykonana ze stalowego kątownika, wpuszczona w beton z którego zbudowane zostały ściany zastawki. Drewniana konstrukcja uległa degradacji i 16 lat temu powstała tam trwała metalowa kładka, będąca efektem naprawy zniszczonej i niebezpiecznej pierwotnej przeprawy. Mieszkańcy Wilanowa i Sadyby tamtędy chodzili na spacer i wędkowanie. Pragnę także dodać, że likwidacja kładki może skutkować*

*nieszczęśliwymi wypadkami, bowiem nie uda się przyzwyczajonym do tej przeprawy mieszkańcom zabronić z jej korzystania. Tak więc nawet jeżeli kładka została wybudowana pół wieku temu siłami społecznymi i do tej pory nikt nie zgłaszał w tej sprawie sprzeciwu trudno nazwać to działanie „samowola osób prywatnych”. Kładka powinna pozostać i dalej służyć ludziom, którzy czas wolny od pracy chcą spędzić w otoczeniu pięknej natury rezerwatu Morysin.”*

**Wniosek uwzględniono w treści projektu planu ochrony w następujący sposób.** Znajdująca się na terenie rezerwatu kładka została wybudowana na urządzeniu hydrotechnicznym piętrzącym wody Kanału Sobieskiego. Samo urządzenie zostało wybudowane przed uznaniem rezerwatu i jego przeznaczeniem jest, zgodnie z wydanym pozwoleniem wodnoprawnym, piętrzenie wody. Rozbudowanie go o metalową kładkę nastąpiło po uznaniu rezerwatu, bez wymaganych prawem zezwoleń i nie było związane z funkcjonowaniem tego urządzenia. Zgodnie z obowiązującym prawem plan ochrony dla rezerwatu przyrody nie jest aktem prawnym służącym do legalizacji samowolnie wybudowanych obiektów, jak i do nakazywania ich rozbiórki. Tego rodzaju kwestie rozstrzygane są na drodze administracyjnej w odrębnym trybie. Dlatego, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie podjął decyzję o nie wpisywaniu w projekcie planu ochrony zapisów regulujących sprawę dalszego istnienia na terenie rezerwatu kładki. Uwzględniając wolę właściciela zastawki, który na chwilę obecną nie przewiduje wpuszczenia na nią ruchu pieszego, oraz wolę społeczeństwa, które chce wykorzystywać zastawkę do celów komunikacyjnych Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie widzi możliwość ewentualnego wybudowania na zastawce szlaku pieszego i powiązania go z miejscami wyznaczonymi w projekcie planu ochrony do poruszania się po rezerwacie z chwilą kiedy właściciel tego obiektu usankcjonuje jego stan prawny w taki sposób, że zastawka będzie mogła pełnić poza obecną funkcją piętrzącą również funkcję komunikacyjną. Należy w tym miejscu wskazać, że plan ochrony rezerwatu nie jest aktem prawnym mogącym zmieniać przeznaczenie wodnych urządzeń hydrotechnicznych. Zmiana przeznaczenia tych funkcji może nastąpić na wniosek właściciela urządzenia w trybie postępowania administracyjnego przewidzianego przez ustawę prawo wodne. Z chwilą kiedy władający urządzeniem hydrotechnicznym uzna, że możliwe jest przekształcenie pełnionych przez nie funkcji, tak aby mogło ono służyć celom komunikacyjnym i doprowadzi stan istniejący do stanu zgodnego z prawem, będzie mógł wystąpić do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie o wyznaczenie na tym obszarze miejsc dopuszczonych do ruchu pieszego w trybie art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy o ochronie przyrody. Zgodnie z tą

regulacją prawną, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie może, w drodze zarządzenia wyznaczyć tutaj szlak do ruchu pieszego.

- b) *„Wnioskuje o wykreślenie z projektu zapisu o ustawieniu blokad (pieszych) od strony zachodniej i wschodniej zastawki, uniemożliwiających wejście na kładkę. Od momentu gdy 55 lat temu powstała zastawka, kładka na niej umożliwiała dostęp do rezerwatu od strony zachodniej. Taki stan powinien zostać utrzymany by umożliwić mieszkańcom bezpieczny dostęp do istniejących w rezerwacie ścieżek. Blokady, będące sztuczną przeszkodą, przyczynią się jedynie do zmniejszenia bezpieczeństwa tej pięknej trasy. Należy podkreślić, że ogromna większość korzystających z dobrodziejstw przyrody ludzi robiła to w sposób odpowiedzialny i kulturalny, nie przynosząc jej przez dziesiątki lat żadnej szkody.”*

**Wniosek rozpatrzono w treści projektu planu Ochrony w następujący sposób.**

Obowiązujący stan prawny zastawki piętrzącej wody Kanału Sobieskiego nie pozwala pełnić przez nią funkcji komunikacyjnych. Z chwilą kiedy władający zastawką usankcjonuje jej stan prawny w taki sposób, że będzie mogła ona pełnić poza obecną funkcją piętrzącą również funkcję komunikacyjną, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie widzi możliwość wyznaczenia odrębnym zarządzeniem na niej szlaku pieszego. Dokonanie przez właściciela zastawki zmiany jej przeznaczenia doprowadzi do konieczności rozbiórki wcześniej postawionych na niej blokad. Celem uniknięcia zajścia tego typu sytuacji, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie podjął decyzję o nie wpisywaniu w planie ochrony informacji o ustawianiu na zastawce blokad uniemożliwiających wchodzenie do rezerwatu.

- c) *„Wnioskuje o utrzymanie wszystkich dotychczasowych ścieżek pieszych i nadanie im nazw o charakterze edukacyjnym (wykreślenie z projektu zapisu o likwidacji ścieżek). Nawiązując do poprzedniego punktu jestem za utrzymaniem wszystkich dotychczasowych ścieżek i nadaniu im nazw, które wraz z tablicami informacyjnymi, pełniły by funkcję dydaktyczną. Ścieżki te istnieją od dziesiątek lat, są oznaczone w planach Warszawy i pełnią nieocenioną funkcję w edukacji przyrodniczej i ekologicznej.”*

**Wniosek rozpatrzono w treści projektu planu ochrony w następujący sposób.** Rezerwat z racji obowiązujących w nim zakazów nie jest terenem ogólnodostępnym i stanowi on najwyższą formę ochrony, którą chroni się szczególnie cenne walory zarówno przyrodnicze, jak i kulturowe tego miejsca. Na terenie rezerwatu nie ma wyznaczonych żadnych ścieżek czy też szlaków, a wskazanie obszarów udostępnionych dla społeczeństwa nastąpi dopiero poprzez plan ochrony. Wydeptywanie coraz to nowszych ścieżek w rezerwacie było wynikiem jego niekontrolowanej penetracji. Projekt planu ochrony zakłada wprowadzenie

w tej kwestii ładu przestrzennego wskazując w rezerwacie obszary, które bez szkody dla jego walorów mogą zostać udostępnione społeczeństwu. Cechą rezerwatu, uniemożliwiającą jego udostępnienie w szerszym, od założonego w projekcie planu ochrony, zakresie, jest jego niewielka powierzchnia. Mała chłonność i pojemność turystyczna tego obiektu sprawia, że możliwy sposób dopuszczenia do poruszania się na jego obszarze, bez szkody dla walorów przyrodniczych i kulturowych tego miejsca, jest w znaczący sposób ograniczony. Z tego tytułu, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie nie mógł w szerszym zakresie udostępnić rezerwatu, gdyż stanowiłoby to zagrożenie dla obiektu chronionego. Należy przy tym wskazać, że zaplanowany w projekcie planu ochrony sposób udostępnienia rezerwatu pozwala społeczeństwu w pełni poznać jego walory.

d) *„Wnioskuje o udostępnienie wschodniej części rezerwatu lokalnej społeczności poprzez wybudowanie przejścia na rzece Wilanówce od strony Stawu Zawadowskiego. W dużych aglomeracjach miejskich cywilizowanych krajów zielone enklawy służą lokalnej społeczności w celach rekreacyjnych. Należy więc zrobić wszystko aby ułatwić mieszkańcom dostęp do rezerwatu. W związku z powyższym należy stworzyć wejścia z kilku stron:*

*- od Kanału Sobieskiego przez kładkę na zastawce*

*- od ulicy Vogla*

*- od strony wschodniej (od Stawu Zawadowskiego) aby mieszkańcy Zawad mieli łatwy dostęp do rezerwatu. Władze miasta st. Warszawy również uważały to za uzasadnione, budując przejście na rzece Wilanówce.”*

**Wniosku nie uwzględniono w treści projektu planu ochrony.** Rezerwat z racji obowiązujących w nim zakazów nie jest terenem ogólnodostępnym i stanowi on najwyższą formę ochrony, którą chroni się szczególnie cenne walory zarówno przyrodnicze, jak i kulturowe tego miejsca. Na terenie rezerwatu nie ma wyznaczonych żadnych ścieżek czy też szlaków, a wskazanie obszarów udostępnionych dla społeczeństwa nastąpi dopiero poprzez plan ochrony. Wydeptywanie coraz to nowych ścieżek w rezerwacie było wynikiem jego niekontrolowanej penetracji. Projekt planu ochrony zakłada wprowadzenie w tej kwestii ładu przestrzennego wskazując w rezerwacie obszary, które bez szkody dla jego walorów mogą zostać udostępnione społeczeństwu. Cechą rezerwatu, uniemożliwiającą jego udostępnienie w szerszym, od założonego w projekcie planu ochrony, zakresie, jest jego niewielka powierzchnia. Mała chłonność i pojemność turystyczna tego obiektu sprawia, że możliwy sposób dopuszczenia do poruszania się na jego obszarze, bez szkody dla walorów przyrodniczych i kulturowych tego miejsca, jest w znaczący sposób ograniczony. Z tego tytułu, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie nie mógł w szerszym

zakresie udostępnić rezerwatu, gdyż stanowiłoby to zagrożenie dla obiektu chronionego. Należy przy tym wskazać, że zaplanowany w projekcie planu ochrony sposób udostępnienia rezerwatu pozwala społeczeństwu w pełni poznać jego walory.

- e) *„Wnioskuje o dopuszczenie możliwości spacerów z psami (na smyczy i ew. w kagańcu). Prowadzone na smyczy i ew. w kagańcu psy nie są w stanie wyrządzić szkody istniejącej w rezerwacie przyrodzie. Pies, jako towarzysz człowieka. Powinien mieć także możliwość korzystania z otaczającej go natury. Inne parki taką możliwość dopuszczają (Kabaty, Bielański, Jeziorko Czerniakowskie). Kampinoski Park Narodowy w swoim regulaminie także dopuszcza wprowadzanie psów na smyczy. Warto dodać, że towarzystwo psów daje także, szczególnie samotnym kobietom, poczucie bezpieczeństwa. Od dziesiątek lat ludzie chodzili tam na spacer z psami w najmniejszym stopniu nie przyczyniło się to do degradacji naturalnego środowiska. Rezerwat powinien służyć nie tylko samej przyrodzie i celom naukowym, ale powinien dawać mieszkańcom Warszawy możliwość relaksu i zdrowego wypoczynku. Umożliwienie tego powinno być nadrzędnym celem władz miasta i instytucji zajmujących się ochroną naturalnego środowiska.”.*

**Wniosku nie uwzględniono w treści projektu planu ochrony.** Rezerwat Morysin zamieszkiwany jest również przez populację dzikich zwierząt (w tym chronionych) i z trzech stron ograniczony jest wodą. Z uwagi na zapewnienie odpowiedniej dla dzikiej fauny ilości miejsca i spokoju uznano, że wprowadzanie na jego teren psów jest działaniem mogącym w niekorzystny sposób oddziaływać na przyrodę tego miejsca. Wprowadzony na teren rezerwatu pies pozostawia po sobie obce dla dzikiej fauny substancje zapachowe, mogące zaburzać naturalny rytm aktywności dzikiej fauny zamieszkującej rezerwat przyrody. W szczególności groźne mogą okazać się psie odchody, zawierające nierzadko patogeny. Z racji tego, że dziko żyjące zwierzęta niepoddawane są, tak jak psy, szczepieniom, niegroźne dla psów i roznoszone przez nie pasożyty, mogą być przyczyną chorób, a nawet śmierci występującej w rezerwacie fauny. Oprócz tego hałas powodowany przez szczekanie i wycie psów ma szczególnie negatywny wpływ na populacje dzikich zwierząt w okresie związanym z rozrodem i wyprowadzaniem młodych. Również z racji tego, że rezerwat stanowi niewielką powierzchnię i wyznaczone w projekcie planu ochrony szlaki nie są szerokimi drogami, obecność w rezerwacie psów może okazać się trudne do pogodzenia przez ludzi, którzy nie są miłośnikami psów np.: z racji przykrych doświadczeń z psami czują przed nimi strach. Ponadto wokół rezerwatu Morysin, są duże otwarte przestrzenie na których istnieje możliwość spacerów z psami.



f) „Wnioskuje za utrzymaniem stanowisk świerka pospolitego. Mój niepokój budzi projekt likwidacji świerka pospolitego. Drzewa te w naturalny, samoistny sposób rosną tam od dziesiątek lat, a obecnie ktoś autorytatywnie stwierdził, że nie jest to ich miejsce. Ingerencja w naturalne środowisko powinna być ograniczona do minimum i tylko wtedy, gdy istniejący może skutkować jego degradacją. Wnioskuje zatem o zachowanie stanowisk świerka pospolitego.”.

**Wniosek uwzględniono w treści projektu planu ochrony.** Z uwagi na niewielki obszar występowania i liczbę świerków pospolitych *Picea abies* na terenie rezerwatu (10 sztuk w jednym miejscu) oraz ich lokalizację poza zwartym kompleksem leśnym Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie postanowił uwzględnić uwagę i pozostawić do naturalnego rozkładu grupę świerków rosnących w sąsiedztwie „Gajówki”. Z przyrodniczego punktu widzenia tak niewielka grupa świerków nie spowoduje zmian w środowisku przyrodniczym rezerwatu Morysin, a w przyszłości może stworzyć siedlisko i miejsce schronienia owadom saproksylicznym, ptakom.

Projekt planu ochrony został, zgodnie z art. 19 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody, przesłany Radzie Miasta Stołecznego Warszawy celem zaopiniowania. Rada uchwałą z dnia 7 marca 2013 r. nr LI/1506/2013 pozytywnie zaopiniowała projekt planu ochrony wskazując przy tym swoje uwagi. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie po ich przeanalizowaniu stwierdził co następuje:

- 1) nie uwzględniono w treści projektu planu ochrony uwagi „w § 7 ust 3 w punkcie 1) po literze l) dodać literę ł) w brzmieniu" ł) możliwość wykonania ujęcia wód podziemnych, wyłącznie na potrzeby ogólnodostępnego punktu czerpalnego”.”. Ujęcie wód podziemnych może potencjalnie negatywnie oddziaływać na cel ochrony rezerwatu np. poprzez tzw. lej depresyjny powstały podczas poboru wód. RDOŚ w Warszawie nie posiada żadnych danych parametrycznych dotyczących tego ujęcia co uniemożliwia ustalenie zasięgu jego wpływu, czyniąc tym samym niemożliwym wprowadzenia tego zapisu w projekcie planu ochrony;
- 2) nie uwzględniono w treści projektu planu ochrony uwagi „w punkcie 2) litera e) po wyrazie "sukcesji" wykreślić wyrazy "w obrębie którego wyklucza się możliwość budowy nowych ogrodzeń”.”. Wskazany w uwadze teren stanowi 20 m pas wzdłuż rzeki Wilanówki. Założeniem projektu planu ochrony, jest zachowanie tego obszaru w formie bufora, chroniącego rzekę Wilanówkę, w szczególności występującą to roślinność szuwarową, przed możliwością powstania ewentualnych negatywnych

następstw, jakie może nieść za sobą zmiana sposobu użytkowania gruntów. Zachowanie wzdłuż rzeki Wilanówki pasa wolnego od zabudowy ma dodatkowo za zadanie utrzymanie korytarza, pozbawionego barier utrudniających czy też uniemożliwiających migrację zwierząt;

- 3) nie uwzględniono w treści projektu planu ochrony uwagi „w punkcie 3) litera e) po wyrazie " sukcesji" wykreślić wyrazy "w obrębie którego wyklucza się możliwość budowy nowych ogrodzeń ".”. Wskazany w uwadze teren stanowi 20 m pas wzdłuż rzeki Wilanówki. Założeniem projektu planu ochrony, jest zachowanie tego obszaru w formie bufora, chroniącego rzekę Wilanówkę, w szczególności występującą to roślinność szuwarową, przed możliwością powstania ewentualnych negatywnych następstw, jakie może nieść za sobą zmiana sposobu użytkowania gruntów. Zachowanie wzdłuż rzeki Wilanówki pasa wolnego od zabudowy ma dodatkowo za zadanie utrzymanie korytarza, pozbawionego barier utrudniających czy też uniemożliwiających migrację zwierząt;
- 4) uwzględniono w treści projektu planu ochrony uwagę „w tabeli dodać liczbę porządkową 12 o treści: "Ochrona pomników przyrody" wraz z opisem odpowiednio w kolumnach: „1-05-46 Warszawa Wilanów, 32, -, monitoring i wykonywanie zabiegów pielęgnacyjno-zabezpieczających, w miarę potrzeb nie rzadziej niż raz na pięć lat”.” i dodano do projektu planu ochrony działanie obejmujące pielęgnację pomników przyrody;
- 5) uwzględniono w treści projektu planu ochrony uwagę „w objaśnieniach do tabeli, dodać punkt 12 o treści: "ochrona pomników przyrody - działanie ochronne obejmujące stały monitoring i wykonywanie zabiegów interwencyjnych w przypadku stwarzania zagrożenia oraz wykonywanie zabiegów pielęgnacyjnych na podstawie ekspertyz dendrologicznych.” i dodano do projektu planu ochrony działanie obejmujące pielęgnację pomników przyrody;
- 6) uwzględniono w treści projektu planu ochrony uwagę „w załączniku Nr 3 wskazać lokalizację działań ochronnych tj. lokalizację pomników przyrody.” poprzez naniesienie lokalizacji pomników przyrody na załącznik nr 5 do zarządzenia.

Stosownie do zaleceń wskazanych przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w piśmie z dnia 04.01.2013 r. znak DOP-OC.600.276.2012.MK, nakładających na regionalnych dyrektorów ochrony środowiska obowiązek przedkładania Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska do zaopiniowania projekty aktów prawa miejscowego, Regionalny

Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie przesłał projekt zarządzenia Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska zajmując stanowisko wskazał jako uwagi:

- 1) *w załączniku nr 1 do zarządzenia jako zagrożenie zidentyfikowano, m.in., wzmożoną presję antropogeniczną objawiającą się stale rosnącym ruchem pieszym, konnym, rowerowym i wprowadzaniem psów powodującą: płoszenie zwierząt, wydeptywanie ścieżek, zaśmiecanie, wprowadzanie psów ... ". W opinii Departamentu należy usunąć nielogiczny zapis, iż wzmożona presja objawiająca się wprowadzaniem psów powoduje - wprowadzanie psów. Powstaje również pytanie, czy w związku z identyfikacją stale rosnącej presji ze strony ruchu konnego i wprowadzania psów pomimo istniejącego zakazu, działanie polegające na utrzymaniu zakazu (jak widać z powyższego, nieprzestrzeganego) może być faktycznie sposobem eliminacji wspomnianych zagrożeń bądź ograniczenia ich skutków. Niejasne jest również, w jaki sposób sprawujący nadzór planuje doprowadzić do wzmożenia nadzoru służb porządkowych nad terenem rezerwatu.*

Uwagę uwzględniono w projekcie planu ochrony i przeredagowano zastosowany w nim zapis w taki sposób aby, zdefiniowane sposoby eliminacji zagrożeń były działaniami, jakie w tej materii należy przedsięwziąć;

- 2) *w dalszej części projektu planu jest również mowa o możliwości udostępnienia dodatkowego wejścia do rezerwatu, co może stać w sprzeczności ze wskazanym w tabeli zagrożeniem polegającym na wzmożonej presji ze strony ruchu pieszego oraz rowerowego.*

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie zakłada ewentualne wyznaczenie przez Kanał Sobieskiego, na przedłużeniu ulicy Trójpólowej, dodatkowego wejścia na teren rezerwatu. Możliwość Wskazania tego miejsca, jako udostępnionego, zostało uzależnione od przekształcenia statusu prawnego znajdującej się tu zastawki piętrzącej wodę, w taki sposób aby mogła ona pełnić funkcje komunikacyjne oraz wyników monitoringu stopnia natężenia ruchu. Mając na względzie wniesioną uwagę, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie uszczegółowił zapisy dotyczące prowadzenia monitoringu stopnia natężenia ruchu, jako działania dającego możliwość przeprowadzenia oceny, czy a jeżeli tak to w jakim stopniu, założone w planie ochrony udostępnienie rezerwatu będzie miało wpływ na rezerwat. Należy w tym miejscu wskazać, że przy tworzeniu planu ochrony nie ma możliwości uzyskania jednoznacznej odpowiedzi na pytanie, jaki wpływ na rezerwat

będzie miało wskazanie w nim miejsc dopuszczonych do ruchu. Sporządzając plan ochrony, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie opierał się na ocenie stanu faktycznego, przy którym to, odbywający się w dotychczasowym rozmiarze, bez udostępnionych obszarów i miejsc, ruch stwarza dla rezerwatu zagrożenie. Uzyskanie wiarygodnych wyników dających odpowiedź na temat dalszego kierunku udostępnienia rezerwatu, możliwe jest dopiero z chwilą przeprowadzenia oceny wpływu wprowadzonego w życie planu ochrony. Tak więc o możliwości wskazania dodatkowego wejścia na teren rezerwatu zadecydują zmiana statusu prawnego urządzenia piętrzącego wodę oraz uzyskane wyniki monitoringu;

- 3) *jako sposób eliminacji zagrożenia wynikającego z niskiej świadomości ekologicznej społeczeństwa wskazano, m.in. stworzenie ogródka warzywnego (stanowiącego całość z sadem starych drzew owocowych oraz roślinami leczniczymi), przy czym w dalszej części dokumentu mowa jest wyłącznie o drzewach owocowych i ziołach. Oprócz konieczności ujednolicenia zapisu, powstaje również wątpliwość, czy w związku z faktem iż generalnie gatunki roślin określane potocznym terminem "warzywa" są obcego pochodzenia, obecność ogródka warzywnego nie będzie stała w sprzeczności z działaniami polegającymi na usuwaniu gatunków obcych rodzimej florze, wskazanymi jako sposób eliminacji zagrożenia synantropizacji szaty roślinnej oraz z działaniami ochronnymi wskazanymi w załączniku nr 2.*

Uwzględniono uwagę i wykreślono z planu ochrony słowo warzyw;

- 4) *opis działania polegającego na utrzymaniu właściwych rzędnych piętrzenia wody w Kanale Sobieskiego należy doprecyzować poprzez wskazanie o jakich wartościach rzędnych jest mowa.*

Szczegółowe parametry rzędnych piętrzenia wody zostały ustalone w tabeli stanowiącej załącznik nr 2 do projektu planu ochrony, jako zakres działania ochronnego. Natomiast opis działania podany w znajdującym się pod tabelą słowniku, jest wyłącznie wyjaśnieniem użytego w tabeli pojęcia „regulacja piętrzenia” i nie ma on za zadanie ustalania parametrów, jakimi winno się kierować przy jego wykonywaniu;

- 5) *w związku z planami likwidacji ogródków działkowych na terenie rezerwatu i utworzenia kolekcji starych odmian rodzimych drzew owocowych wydaje się również zasadne doprecyzowanie w uzasadnieniu do zarządzenia, czy wspomniana kolekcja powstanie na części terenu zajmowanego dotychczas przez ogródki działkowe, czy też na jej potrzeby zostanie udostępniony nowy, dotychczas nieobjęty tą formą*

*gospodarowania, fragment rezerwatu. Jednocześnie wydaje się warte rozważenia, czy na teren po zlikwidowanych ogródków działkowych nie wprowadzić nowych nasadzeń drzew należących do gatunków charakterystycznych dla siedliska, zamiast pozostawić go do naturalnej sukcesji mogącej doprowadzić do pojawienia się w tym miejscu gatunków obcych.*

Planowana lokalizacja kolekcji drzew owocowych i ziół została przedstawiona w załączniku nr 3 do projektu zarządzenia. Przewiduje się, że może ona powstać przy dawnej „Gajówce”, miejscu w którym pierwotnie prowadzono uprawę ziół i starych drzew. Celem wprowadzenia starych odmian roślin, jest odtworzenie historycznego wyglądu „Gajówki” otoczonej starymi odmianami drzew owocowych i ziół, rosnących w sadzie i ogrodzie. Nie przewiduje się natomiast wprowadzania kolekcji drzew owocowych i ziół na obszarach po zlikwidowanych ogródkach działkowych. Teren ten zgodnie z planem ochrony zostaje pozostawiony naturalnej sukcesji. W celu uniknięcia sytuacji pojawienia się na tym obszarze gatunków obcych, projekt planu ochrony przewiduje możliwość usuwania z niego niepożądanych gatunków roślin;

- 6) *analizując załącznik nr 8 do projektu planu należy przyjąć, iż obszary i miejsca udostępnione I, II oraz III w istocie są szlakami turystycznymi. Zgodnie z interpretacją Ministerstwa Środowiska, w planie ochrony można wprowadzać odstępstwa tylko od tych zakazów, które ustawodawca w sposób wyraźny wymienił w art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627, 628 i 842). Szlaki (w przedmiotowym projekcie - miejsca wskazane w załączniku Nr 8) są to miejsca w rezerwatach przyrody, które zostały przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska wyznaczone jako te, dla których zastosowania nie mają zakazy ruchu pieszego, rowerowego i jazdy konnej wierzchem. Należy podkreślić, iż odstępstwo od zakazu art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy nie należy do grupy odstępstw, które ustawodawca zakwalifikował do odstępstw wprowadzanych w planie ochrony albo w zadaniach ochronnych. Uchylenie zakazu art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy następuje przez wyznaczenie lub wskazanie miejsc dozwolonych do wykonywania konkretnych czynności. Jeżeli natomiast chodzi o formę prawną, jaką powinny przybrać odstępstwa od ww. zakazów, z uwagi na ich generalny charakter i brak wyraźnego upoważnienia do działania w formie aktu prawa miejscowego wydaje się, iż jedynym zgodnym z przepisami ustawy o ochronie przyrody sposobem wyznaczania szlaków, jak również ustanawiania odstępstw od zakazów zawartych w art. 15 ust. 1 pkt 10, 13, 15, 17, 18, 21 i 23 ustawy, jest ich określenie przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska*

*w drodze aktu prawa wewnętrznego. Abstrahując od powyższego należy również zauważyć, iż wskazanie obszarów i miejsc udostępnionych jest niejednoznaczne - tzn. nie jest jasne, co właściwie jest udostępnione (ścieżka, droga). Samo wskazanie tych obiektów na mapie może rodzić wątpliwości co do ich faktycznej lokalizacji w terenie. W związku z powyższym sugeruje się usunięcie z treści zarządzenia zapisów dotyczących obszarów i miejsc udostępnionych I, I i III.*

W świetle obowiązującego prawa, decydującym znaczeniem przy wyborze rodzaju aktu prawnego, w którym winny znaleźć się regulacje dotyczące udostępnienia rezerwatu, jest powiązanie sposobu udostępnienia rezerwatu z celem, jakiemu ma ono służyć. Jeżeli udostępnienie rezerwatu ma służyć wyłącznie zapewnieniu swobodnej komunikacji pieszej czy też rowerowej, np.: pomiędzy dwiema miejscowościami, aktem prawnym wprowadzającym w życie tę regulacją prawną, będzie zarządzenie wydane w oparciu o art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy o ochronie przyrody, którym wyznacza się w rezerwacie szlaki, na których nie obowiązuje zakaz ustalony tym przepisem. Natomiast, jeżeli udostępnienie rezerwatu następuje poprzez wskazanie w nim obszarów i miejsc udostępnianych dla celów naukowych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, sportowych, amatorskiego połowu ryb i rybactwa wraz z określeniem sposób ich udostępnienia, aktem prawnym wprowadzającym w życie tę regulacją prawną, będzie zgodnie z art. 20 ust 3 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody, plan ochrony. Należy w tym miejscu wskazać ponadto, że ustawa o ochronie przyrody nie definiuje co należy rozumieć pod pojęciem obszaru czy też miejsca. Wychodząc jednak z definicji matematycznej, za obszar należy przyjąć każdą płaszczyznę, dla której możliwe jest ustalenie jej powierzchni. Tak więc obszarem będą zarówno obiekty nieliniowe np.: duży, o nieregularnym kształcie, kompleks leśny, jak i obiekty liniowe np.: wyodrębniona w tym kompleksie i posiadająca swoją powierzchnię droga czy też rzeka. Wszystkie wskazane w projekcie planu ochrony obszary i miejsca udostępnione są dla celów edukacyjnych i turystycznych. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie wskazując te miejsca wybierał obiekty, dla których możliwe jest określenie ich powierzchni, opierając się przy tym w głównej mierze na ewidencji gruntów. Wskazane w projekcie planu ochrony obiekty liniowe są drogami i kanałem wodnym, posiadającymi swoją powierzchnię, która dla poszczególnych obszarów wynosi:

- a) obszary i miejsca I - 0,22 ha,
- b) obszary i miejsca II - 3,06 ha,

c) obszary i miejsca III - 0,13 ha.

Przedstawiony powyżej stan faktyczny i prawny pozwala uznać, że udostępnione w planie ochrony obszary i miejsca nie są wyznaczanymi w oparciu o art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy o ochronie przyrody szlakami, lecz są w rozumieniu art. 20 ust 3 pkt 5 tej ustawy udostępnionymi obszarami. Natomiast zdefiniowany w projekcie planu ochrony sposób, w jaki można poruszać się po wskazanych obszarach, jest niczym innym, jak sposobem ich udostępnienia, który zgodnie z art. 20 ust 3 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody, należy zawsze łączyć z użytym określeniem celu udostępnienia rezerwatu;

7) *w załączniku nr 2 przy opisie działań polegających na koszeniu nie wskazano terminów, w jakich ma się ono odbywać, co może mieć znaczenie w odniesieniu do funkcjonowania rezerwatu.*

Uzupełniono projekt planu ochrony o termin od którego można rozpocząć koszenie;

8) *w załączniku nr 6, w części dotyczącej sposobu udostępnienia obszarów i miejsc dla celów edukacyjnych i turystycznych wskazano ruch pojazdów mechanicznych w czasie trwania prac konserwatorskich oraz prace związane z rozbudową "Gajówki". Należy zauważyć, iż ruch pojazdów w ramach prac konserwatorskich oraz prace budowlane nie są prowadzone w celu turystycznym, należy zatem określić w działaniach ochronnych możliwość podejmowania określonych prac w związku z konserwacją i rozbudową "Gajówki".*

Poprawiono projekt planu ochrony poprzez przeniesienie do działań ochronnych informacji o możliwości poruszania się pojazdami mechanicznym podczas trwania prac restauratorskich zabytków.

Nie usunięto z załącznika nr 6 informacji wskazującej na możliwość rozbudowy „Gajówki”. Prace związane z rozbudową gajówki nie są działaniami ochronnym, lecz możliwym do zrealizowania sposobem udostępnienia tego miejsca dla celów edukacyjnych i turystycznych. Rozbudowa tego obiektu nie ma na celu utrzymania czy też odtworzenia jego pierwotnego kształtu, lecz powiększenie kubatury istniejącego obiektu budowlanego w taki sposób, aby mógł on spełniać funkcję muzealno – edukacyjnego. Należy zatem uznać, że wskazany w projekcie planu ochrony teren „Gajówka” w raz z otoczeniem jest obszarem udostępnionym dla celów edukacyjnych i turystycznych, gdzie jednym ze zdefiniowanych sposobów jego udostępnienia, jest rozbudowa obiektu budowlanego „Gajówka” w celu

przystosowania go do pełnienia funkcji muzealno – edukacyjnej, bezpośrednio związanej z celami turystycznymi i edukacyjnymi;

- 9) *analizując zapisy dotyczące funkcjonowania kładki biegnącej przez istniejącą zastawkę na Kanale Sobieskiego wydaje się, że stanowi ona (bądź może stanowić) jeden z elementów zwiększający zagrożenie polegające na zwiększeniu presji antropogenicznej objawiającej się rosnącym ruchem pieszym. Jednocześnie w tekście uzasadnienia wskazano, iż " ... Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie widzi możliwość ewentualnego wybudowania na zastawce szlaku pieszego i powiązania go z miejscami wyznaczonymi w projekcie planu ochrony do poruszania się po rezerwacie ... ". Pojawia się pytanie, czy po udostępnieniu kolejnego wejścia na teren rezerwatu, wskazana w zagrożeniach presja ludzi nie ulegnie zwiększeniu. W związku z powyższym, a także mając na uwadze brak możliwości wyznaczania w planie ochrony szlaków turystycznych wnioskuje się o usunięcie z projektu planu zapisów dotyczących kładki oraz ścieżek.*

Znajdująca się na terenie rezerwatu kładka została wybudowana na urządzeniu hydrotechnicznym piętrzącym wody Kanału Sobieskiego. Samo urządzenie zostało wybudowane przed uznaniem rezerwatu i jego przeznaczeniem jest, zgodnie z wydanym pozwoleniem wodnoprawnym, piętrzenie wody. Rozbudowanie go o metalową kładkę nastąpiło po uznaniu rezerwatu, bez wymaganych prawem zezwoleń i nie było związane z funkcjonowaniem tego urządzenia. Zgodnie z obowiązującym prawem, plan ochrony dla rezerwatu przyrody nie jest aktem prawnym służącym do legalizacji samowolnie wybudowanych obiektów, jak i do nakazywania ich rozbiórki. Tego rodzaju kwestie rozstrzygane są na drodze administracyjnej w odrębnym trybie. Dlatego, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie podjął decyzję o nie wpisywaniu w projekcie planu ochrony zapisów regulujących sprawę dalszego istnienia na terenie rezerwatu kładki, pozostawiając tę kwestię do rozstrzygnięcia na drodze administracyjnej. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie zakłada ewentualne wyznaczenie przez Kanał Sobieskiego, na przedłużeniu ulicy Trójpolewej, dodatkowego wejścia na teren rezerwatu. Możliwość wskazania tego miejsca, jako udostępnionego, zostało uzależnione od przekształcenia statusu prawnego znajdującej się tu zastawki piętrzącej wodę, w taki sposób aby mogła ona pełnić funkcje komunikacyjne oraz wyników monitoringu stopnia natężenia ruchu. Mając na względzie wniesioną uwagę, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie uszczegółowił zapisy dotyczące prowadzenia monitoringu stopnia



nateżenia ruchu, jako działania dającego możliwość przeprowadzenia oceny, czy a jeżeli tak to w jakim stopniu, założone w planie ochrony udostępnienie rezerwatu będzie miało wpływ na rezerwat. Należy w tym miejscu wskazać, że przy tworzeniu planu ochrony nie ma możliwości uzyskania jednoznacznej odpowiedzi na pytanie, jaki wpływ na rezerwat będzie miało wskazanie w nim miejsc dopuszczonych do ruchu. Sporządzając plan ochrony, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie opierał się na ocenie stanu faktycznego, przy którym to, odbywający się w dotychczasowym rozmiarze, bez udostępnionych obszarów i miejsc, ruch stwarza dla rezerwatu zagrożenie. Uzyskanie wiarygodnych wyników dających odpowiedź na temat dalszego kierunku udostępnienia rezerwatu, możliwe jest dopiero z chwilą przeprowadzenia oceny wpływu wprowadzonego w życie planu ochrony. Tak więc o możliwości wskazania dodatkowego wejścia na teren rezerwatu zadecydują zmiana statusu prawnego urządzenia piętrzącego wodę oraz uzyskane wyniki monitoringu;

- 10) *Oprócz powyższych uwag, w opinii Departamentu, do tekstu przedmiotowego projektu należy wprowadzić następujące zmiany o charakterze redakcyjnym:*
- w § 2. 1. zamiast sformułowania "zachowaną resztką lasów łęgowych" użyć sformułowanie "zachowaną pozostałością lasów łęgowych";*
  - w § 5 działania ochronne rozbito na 4 załączniki, co wydaje się nieuzasadnionym rozproszeniem informacji;*
  - w § 7.2 (oraz w załączniku 1) wskazano zakazy będące powtórzeniem zapisów art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, co jest zbędne;*
  - w § 7.2. 2) doprecyzować zapis poprzez dodanie słowa "obiektu" przed nazwą "Gajówka";*
- opisy określeń użytych w załącznikach dublują się*
- w tekście należy ujednolicić publikator ustawy o ochronie przyrody (np. s. 26);*
- na s. 27 zmienić fragment: "W efekcie powstało duże zróżnicowanie przestrzenne, gdzie z jednej strony obserwujemy mnogość naturalnych faz rozwojowych drzewostanów łęgowych zbliżonych do lasów naturalnym, z drugiej zaś strony mamy cechy właściwe dla miejsc stanowiących cenną wartość kulturową." na:*
- " W efekcie powstało duże zróżnicowanie przestrzenne, gdzie z jednej strony występuje mnogość naturalnych faz rozwojowych drzewostanów łęgowych zbliżonych do lasów naturalnym, z drugiej zaś strony zachowano cechy właściwe dla miejsc stanowiących cenną wartość kulturową.";*

*na s. 38 powtarza się informacja o nie powielaniu w aktach prawnych niższej rangi norm prawnych ustalonych w aktach wyższej rangi;*

*na s. 41 jest mowa o leśniczówce - wydaje się, że należy użyć nazwy.*

W § 2. projektu planu ochrony wskazuje się cel ochrony rezerwatu oraz przyrodnicze i społeczne uwarunkowania realizacji tego celu. Zapis ust. 1 tego paragrafu, jest niczym innym, jak zacytowaniem celu ochrony rezerwatu, jaki został zdefiniowany w akcie ustanawiającym rezerwat. Wprowadzenie w projekcie planu ochrony zaproponowanej zmiany spowodowałoby zmianę celu ochrony rezerwatu. Ustawa o ochronie przyrody w sposób wyraźny wskazuje, że zmiana celu ochrony może nastąpić wyłącznie w trybie art. 13 ust. 3 tej ustawy. Zastosowanie w tej kwestii podstawy prawnej ustalonej w art. 19 ust. 6 ustawy o ochronie przyrody stanowiłoby przekroczenie ustawowych kompetencji Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie.

Dla działań ochronnych przygotowano cztery załączniki, z których sporządzony w formie tabeli załącznik nr 2 charakteryzuje je w sposób opisowy, pozostałe sporządzone w formie map opisują je w sposób graficzny. Z racji tego, że plan ochrony jest aktem prawa miejscowego powszechnie obowiązującego, winien on być czytelny dla każdego i interpretacja jego zapisów nie może budzić żadnych wątpliwości. Ograniczenie się wyłącznie do scharakteryzowania działań ochronnych poprzez załącznik nr 2 sprawiałoby trudność w przestrzennym ich odniesieniu. W konsekwencji skutkowałoby to trudnością zinterpretowania zapisów planu ochrony, w związku z brakiem możliwości umiejscowienia poszczególnych działań ochronnych na obszarze rezerwatu. Przyjęcie przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie formy przedstawienia zaplanowanych w projekcie planu ochrony działań ochronnych, pozwala na jednoznaczne przestrzenne ich odniesienie względem granic rezerwatu. Rozdzielenie działań ochronnych na kilka map podyktowane jest tym, że umieszczenie wszystkich tych informacji na jednej mapie, sprawiłoby, że stałaby się ona nieczytelna.

Załącznik nr 1 projektu planu ochrony reguluje zagadnienie istniejących i potencjalnych zagrożeń zewnętrznych i wewnętrznych rezerwatu, natomiast paragraf 7 jest z tym załącznikiem bezpośrednio powiązany, gdyż wprowadza on do dokumentów planistycznych ustalenia mające na celu eliminację tych zagrożeń. Można przyjąć, że każde zdiagnozowane w załączniku nr 1 zagrożenie, stanowi naruszenie chociażby jednego z zakazów zdefiniowanych w art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody. Nie można zatem przy definiowaniu w planie ochrony zagrożeń

i sposobu ich eliminacji, uniknąć sytuacji, w której wskazane zagrożenie będzie jednym z zakazów wymienionych w art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody. W celu uniknięcia odczytania tych informacji, jako powtórzenie treści wynikających z zakazów ujętych w art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie formułuje zagrożenia i ich eliminację w taki sposób, aby nie stanowiły one literalnego powtórzenia tych zakazów i jednocześnie były możliwe do wykonania przez realizującego plan ochrony. Tym niemniej, mając na względzie wniesioną uwagę, przeredagowano zastosowany w załączniku nr 1 i paragrafie 7 ust. 2 sposób przedstawienia informacji.

Zastosowane w projekcie planu ochrony określenie „Gajówka”, jest nazwą własną zabytkowego obiektu budowlanego i dodanie przed nią proponowanego słowa byłoby jej zmianą.

W celu uczynienia zapisów planu ochrony, do każdego załącznika został sporządzony słowniczek wyjaśniający znaczenie określeń w nich użytych. W związku z tym, że te same określenia używane są w różnych załącznikach, będzie zachodziło ich powtórzenie w kilku załącznikach.

Na stronie 26 projektu zarządzenia podano publikator ustawy o ochronie przyrody, jaka obowiązywała w dniu rozpoczęcia procedowania projektu planu ochrony.

Projekt zarządzenia został pozytywnie zaopiniowany przez Regionalną Radę Ochrony Przyrody.

Projekt zarządzenia został uzgodniony przez Wojewodę Mazowieckiego.

## **Ocena Skutków Regulacji (OSR)**

### **1. Cel wprowadzenia zarządzenia.**

Celem wprowadzenia zarządzenia jest wypełnienie delegacji ustawowej zawartej w art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

### **2. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny.**

Projekt zarządzenia będzie oddziaływał:

- 1) na Muzeum Pałac Króla Jana III w Wilanowie, w którego zasobach gruntowych znajduje się rezerwat;
- 2) jako powszechnie obowiązujący akt prawa miejscowego na wszystkie podmioty, które znajdują się lub znajdą w zasięgu terytorialnym objętym jego regulacją;
- 3) na Regionalną Dyrekcję Ochrony Środowiska w Warszawie.

### **3. Konsultacje.**

Projekt zarządzenia jako powszechnie obowiązujący akt prawa miejscowego podlega:

- 1) na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. Nr 31, poz. 206, z późn. zm.) uzgodnieniu z Wojewodą Mazowieckim;
- 2) na podstawie art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody zaopiniowaniu przez właściwą miejscowo radę gminy - tutaj Radę Miasta Stołecznego Warszawy;
- 3) na podstawie art. 19 ust. 1 a ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody procedurze udziału społeczeństwa przewidzianej przez ustawę z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235, z późn. zm.);
- 4) w związku z art. 97 ust. 3 pkt 2 ustawy o ochronie przyrody zaopiniowaniu przez Regionalną Radę Ochrony Przyrody.

### **4. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżet jednostek samorządu terytorialnego.**

Wejście w życie przedmiotowego rozporządzenia pociągnie za sobą skutki finansowe dla budżetu państwa w wysokości około 260 000 zł (słownie: dwieście sześćdziesiąt tysięcy złotych) w ciągu 20 lat obowiązywania planu ochrony. Skutki finansowe wynikać będą z realizacji działań ochronnych zaprojektowanych w planie ochrony rezerwatu, których koszty mogą być finansowane w szczególności ze środków pochodzących z:

- 1) funduszy jakimi dysponuje, zgodnie z odrębnymi przepisami, władający rezerwatem Muzeum Pałac Króla Jana III w Wilanowie;
- 2) budżetu państwa na zasadach ustalonych przez ustawę z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885, z późn. zm.);
- 3) ubiegania się o pozyskanie środków finansowych z Narodowego lub/i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

**5. Wpływ regulacji na rynek pracy.**

Zapisy w projekcie zarządzenia nie będą miały wpływu na rynek pracy.

**6. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczości, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.**

Projektowana regulacja nie będzie miała wpływu na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

**7. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny.**

Projektowana regulacja nie ma wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

**8. Ocena pod względem zgodności z prawem Unii Europejskiej.**

Regulacja objęta zarządzeniem nie jest objęta prawem Unii Europejskiej.